

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ REFLECTAT ÎN JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

– cu legislație conexă –

Prof. univ. dr. **Mona-Maria Pivniceru**, Dr. **Benke Károly**
(coord.)

Dr. Valentina Bărbățeanu, Ioana Marilena Chiorean,
Andreea Costin, Irina Loredana Gulie, Patricia Marilena Ionea,
Simina Popescu-Marin, Cristina-Cătălina Turcu

Editura
Hamangiu
2022

CUPRINS

TITLUL I. CONDIȚII DE ADMISIBILITATE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE	1
Capitolul I. Condiții de admisibilitate privind cadrul procesual în care se invocă excepția de neconstituționalitate	3
§1. Autoritatea în fața căreia se invocă excepția de neconstituționalitate	3
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Invocarea direct în fața Curții Constituționale a noi temeieri de neconstituționalitate. Neîndeplinirea condiției privind autoritatea în fața căreia se invocă. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 169/2002, M. Of. nr. 559 din 30 iulie 2002</i>)	3
Excepția de neconstituționalitate. Cadrul procesual specific. Cerere de extindere a obiectului excepției formulată direct în fața Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 171/2014, M. Of. nr. 367 din 19 mai 2014</i>)	4
§2. Titularii dreptului de a invoca excepția de neconstituționalitate	7
§3. Legătura cu soluționarea cauzei	7
Excepția de neconstituționalitate. Inadmisibilitatea <i>ab initio</i> a acțiunii în cadrul căreia a fost invocată excepția. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 58/2018, M. Of. nr. 327 din 13 aprilie 2018</i>)	7
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul acesteia. Lipsa de legătură a prevederilor de lege criticate cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 494/2018, M. Of. nr. 901 din 26 octombrie 2018</i>)	9
Excepția de neconstituționalitate. Sintagma „legătură cu soluționarea cauzei”. Semnificație. Prevederi de lege care nu au legătură cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 596/2017, M. Of. nr. 989 din 13 decembrie 2017</i>)	13
Excepția de neconstituționalitate. Invocarea neconstituționalității în altă etapă procesuală decât cea în care era incident textul legal criticat. Irelevanța textului criticat în soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 111/2016, M. Of. nr. 373 din 16 mai 2016</i>)	15
Excepția de neconstituționalitate. Interesul direct al invocării acesteia. Caracterul său actual. Depășirea momentului procesual în care era incident textul legal criticat. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 67/2020, M. Of. nr. 580 din 2 iulie 2020</i>)	17
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Lipsa legăturii textului de lege criticat cu soluționarea cauzei. Lipsa de interes în ce privește ridicarea excepției. Lipsa motivării excepției. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 70/2020, M. Of. nr. 571 din 30 iunie 2020</i>)	19
Excepția de neconstituționalitate. Neincidenta textelor criticate în cauza pendinte. Neîndeplinirea condiției privitoare la legătura cu cauza. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 318/2017, M. Of. nr. 555 din 13 iulie 2017</i>)	22
Excepția de neconstituționalitate. Necesitatea invocării acesteia în scopul restabilirii stării de legalitate. Lipsa legăturii textului criticat cu cauza. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 433/2020, M. Of. nr. 1174 din 4 decembrie 2020</i>)	24
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Caracterul concret al controlului de constituționalitate. Lipsa interesului real al părții în invocarea excepției. Lipsa legăturii textelor criticate cu cauza dedusă judecății. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 805/2021, M. Of. nr. 247 din 14 martie 2022</i>)	26

Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Prevederi de lege care nu sunt incidente în cauză. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 339/2016, M. Of. nr. 856 din 27 octombrie 2016</i>) _____	28
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul acesteia. Prevederi legale care nu au incidență în cauză. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 422/2019, M. Of. nr. 884 din 1 noiembrie 2019</i>) _____	29
Excepție de neconstituționalitate. Obiectul cererii de completare a hotărârii judecătorești. Excluderea posibilității de a se completa sensul motivării. Invocarea excepției în contestație în anulare. Neincidența în cauză a textului de lege criticat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 597/2016, M. Of. nr. 908 din 11 noiembrie 2016</i>) _____	33
Excepția de neconstituționalitate. Elemente de structură. Inexistența legăturii textului legal criticat cu soluționarea cauzei. Consecințe juridice. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 566/2019, M. Of. nr. 289 din 7 aprilie 2020</i>) _____	36
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Invocarea unui text de lege care nu mai este în vigoare. Lipsa de relevanță în soluționarea fondului cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 618/2016, M. Of. nr. 72 din 27 ianuarie 2017</i>) _____	40
§4. Autoritatea de lucru judecat _____	42
Capitolul II. Condiții de admisibilitate privind structura excepției de neconstituționalitate _____	43
§1. Act de reglementare primară [lege/ordonanță] _____	43
§2. Cerințe privind motivarea _____	43
2.1. Norma de referință _____	43
Excepția de neconstituționalitate. Neindicarea normei de referință pretins încălcate prin textul de lege criticat. Lipsa unui element de compunere a motivării excepției de neconstituționalitate. Inadmisibilitatea efectuării unui control din oficiu. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 339/2021, M. Of. nr. 752 din 2 august 2021</i>) _____	43
2.2. Motivarea propriu-zisă _____	44
Excepția de neconstituționalitate. Structură. Nemotivarea relației de contrarietate dintre textul criticat și textul de referință din Constituție pretins încălcat. Motivarea aparține exclusiv autorului excepției, și nu Curții Constituționale prin substituie. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 609/2021, M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2022</i>) _____	44
Excepția de neconstituționalitate. Nemotivarea relației de contrarietate existente între textul criticat din punctul de vedere al constituționalității și textul de referință pretins încălcat. Imposibilitatea exercitării controlului de constituționalitate din oficiu. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 874/2018, M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019</i>) _____	47
Excepția de neconstituționalitate. Structură. Nemotivarea relației de contrarietate dintre textul criticat și textul constituțional pretins încălcat. Excluderea competenței Curții Constituționale de a cenzura aplicarea legii de către instanțele judecătorești. Competența exclusivă a legiuitorului de a modifica și completa legea. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 444/2021, M. Of. nr. 1154 din 6 decembrie 2021</i>) _____	49
Excepția de neconstituționalitate. Nemotivarea relației de contrarietate dintre textul criticat și reperatele constituționale și convenționale invocate. Imposibilitatea Curții de a o complini. Excluderea controlului de constituționalitate din oficiu. Solicitarea de modificare și completare a legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 367/2018, M. Of. nr. 1015 din 29 noiembrie 2018</i>) _____	52

Excepția de neconstituționalitate. Structura acesteia. Lipsa de legătură dintre motivarea excepției și textul criticat. Imposibilitatea Curții Constituționale de a se autosesiza și de a exercita controlul de constituționalitate cu privire la alte texte legale. Atributul instanței de judecată de a aplica și interpreta normele legale la cauza dedusă judecătii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 606/2016, M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2017</i>)	54
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Structura motivării. Invocarea contrarietății unor dispoziții legale prin compararea lor. Imposibilitatea Curții Constituționale de a reține în mod rezonabil existența unor minime critici de neconstituționalitate. Interpretarea și aplicarea legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 191/2018, M. Of. nr. 725 din 22 august 2018</i>)	56
Excepția de neconstituționalitate. Legătura dintre motivarea autorului excepției și textul de lege criticat. Invocarea unui text constituțional cu caracter general. Imposibilitatea reținerii în mod rezonabil a unei minime critici de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 83/2018, M. Of. nr. 555 din 3 iulie 2018</i>)	58
§3. Noțiunea de „în vigoare”	60
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul acesteia. Invocarea unui text de lege care nu este încă în vigoare. Neaplicarea în cauză a textului de lege criticat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 80/2018, M. Of. nr. 577 din 9 iulie 2018</i>)	60
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul acesteia. Proces început înainte de intrarea în vigoare a legii criticate. Lipsa de incidență a textelor criticate în cauza pendinte. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 72/2021, M. Of. nr. 410 din 20 aprilie 2021</i>)	62
Excepția de neconstituționalitate. Obiectul acesteia. Invocarea unui text de lege care nu este încă în vigoare. Lipsa legăturii cu soluționarea cauzei. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 292/2017, M. Of. nr. 635 din 3 august 2017</i>)	66
§4. Prevederi constatate anterior ca fiind neconstituționale	68
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Prevederi constatate anterior ca fiind neconstituționale. Excluderea unui nou control de constituționalitate asupra acestora. Imposibilitatea invocării direct în fața Curții a unei excepții de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 365/2016, M. Of. nr. 643 din 22 august 2016</i>)	68
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Critica unor dispoziții legale constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 874/2018, M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019</i>)	72
Excepția de neconstituționalitate. Prevederi legale constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale. Încetarea aplicării lor pentru viitor ca efect al deciziei de admitere. Excluderea acestora de la un nou control de constituționalitate. Sesizarea și pronunțarea Curții Constituționale ulterior publicării deciziei de neconstituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 111/2016, M. Of. nr. 373 din 16 mai 2016</i>)	73
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Prevederi de lege constatate anterior ca fiind neconstituționale. Sesizarea Curții Constituționale anterior publicării în Monitorul Oficial a deciziei de constatare a neconstituționalității. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 17/2020, M. Of. nr. 440 din 26 mai 2020</i>)	75

Capitolul III. Condiții de admisibilitate privind competența Curții Constituționale	80
§1. În raport cu competența autorității legiuitoare	80
Excepția de neconstituționalitate. Restructurarea cadrului legal al revizuirii. Extinderea revizuirii și la cererile accesorii de acordare a cheltuielilor de judecată într-o hotărâre pronunțată în revizuire. Critici vizând completarea legii. Competența exclusivă a legiuitorului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 606/2018, M. Of. nr. 60 din 23 ianuarie 2019</i>)	80
Excepția de neconstituționalitate. Critici vizând compararea a două texte de lege. Excluderea competenței Curții Constituționale. Competența exclusivă a legiuitorului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 701/2015, M. Of. nr. 906 din 8 decembrie 2015</i>)	82
Excepția de neconstituționalitate. Proceduri speciale. Partaj judiciar. Vânzarea bunului. Modalitate extremă de lichidare a proprietății comune. Condițiile limitative în care operează. Solicitarea extinderii sferei de reglementare a textului de lege criticat. Excluderea competenței Curții Constituționale de a modifica textele legale supuse controlului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 656/2015, M. Of. nr. 841 din 11 noiembrie 2015</i>)	84
Excepția de neconstituționalitate. Critici vizând caracterul incomplet al textului legal criticat. Solicitarea completării textului legal criticat. Limitele controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 516/2018, M. Of. nr. 61 din 23 ianuarie 2019</i>)	86
Excepția de neconstituționalitate. Motivare. Solicitare de completare a textului de lege criticat. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 431/2020, M. Of. nr. 1037 din 6 noiembrie 2020</i>)	87
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Critici care vizează texte ce reglementează materii diferite fără legătură între ele. Limitele controlului de constituționalitate. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 702/2017, M. Of. nr. 337 din 17 aprilie 2018</i>)	88
Excepția de neconstituționalitate. Obiect. Critici vizând modificarea și completarea textelor de lege ce formează obiectul excepției de neconstituționalitate. Competența legiuitorului. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 776/2018, M. Of. nr. 453 din 5 iunie 2019</i>)	90
§2. În raport cu competența autorității judecătorești	91
Excepția de neconstituționalitate. Critici vizând interpretarea și aplicarea de către instanțe a textului de lege criticat. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de asigurare a interpretării și aplicării unitare a legii. Excluderea competenței Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 478/2019, M. Of. nr. 266 din 31 martie 2020</i>)	91
Excepția de neconstituționalitate. Critici vizând interpretarea și aplicarea legii. Imposibilitatea cenzurării acestora de către Curtea Constituțională. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 135/2019, M. Of. nr. 800 din 2 octombrie 2019</i>)	94
Excepția de neconstituționalitate. Proceduri speciale. Partajul judiciar. Criteriile partajului. Modalitățile de realizare. Condiții. Expertiza judiciară. Raportul de expertiză. Critici vizând aplicarea legii. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 103/2016, M. Of. nr. 364 din 12 mai 2016</i>)	97
Excepția de neconstituționalitate. Calificarea naturii juridice a contractelor de concesiune. Efecte juridice diferite. Operațiune exclusivă de interpretare și aplicare a legii. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 807/2019, M. Of. nr. 48 din 23 ianuarie 2020</i>)	99

Excepția de neconstituționalitate. Interpretarea și aplicarea legii. Resortul exclusiv al instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 148/2020, M. Of. nr. 749 din 18 august 2020</i>) _____	101
Excepția de neconstituționalitate. Motivare. Interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Lipsa competenței Curții Constituționale de a exercita controlul judiciar. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 68/2020, M. Of. nr. 580 din 2 iulie 2020</i>) _____	104
Excepția de neconstituționalitate. Motivarea vizând interpretarea și aplicarea normelor legale. Prerogativa exclusivă a instanțelor judecătorești. Imposibilitatea Curții Constituționale de a se substitui instanțelor judecătorești pentru a interpreta și aplica legea în raport cu situațiile de fapt deduse judecării. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 672/2018, M. Of. nr. 220 din 21 martie 2019</i>) _____	106
Excepția de neconstituționalitate. Interpretarea și aplicarea legii. Imposibilitatea cenzurării de către Curtea Constituțională. Ingerință în activitatea instanțelor judecătorești. Efectele deciziilor Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 422/2021, M. Of. nr. 840 din 2 septembrie 2021</i>) _____	109
Excepția de neconstituționalitate. Motivare vizând interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Existența unei practici unitare/neunitare de interpretare și aplicare a legii. Caracterul ei continuu. Competența Curții Constituționale. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 324/2019, M. Of. nr. 678 din 14 august 2019</i>) _____	115
Excepția de neconstituționalitate. Verificarea condițiilor și a modului concret în care s-a pornit, încuviințat și dispus conexarea dosarelor de executare silită. Interpretarea și aplicarea legii. Competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 34/2020, M. Of. nr. 546 din 25 iunie 2020</i>) _____	120
Excepția de neconstituționalitate. Motivare. Compararea unor prevederi legale între ele. Interpretarea și aplicarea legii. Competența instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 538/2021, M. Of. nr. 1022 din 26 octombrie 2021</i>) _____	122
Excepția de neconstituționalitate. Motivare. Solicitarea adresată Curții de a interpreta și aplica ea însăși legea. Competența instanțelor judecătorești. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 564/2017, M. Of. nr. 965 din 6 decembrie 2017</i>) _____	125
Excepția de neconstituționalitate. Interpretarea și aplicarea legii. Opțiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție de a alege o interpretare din două posibile. Păstrarea parametrilor constituționali. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 337/2018, M. Of. nr. 1115 din 28 decembrie 2018</i>) _____	127
Excepția de neconstituționalitate. Aplicarea normei legale la circumstanțele factuale ale cauzei. Excluderea de la controlul de constituționalitate. Aplicarea corectă și unitară a legilor de către toate instanțele judecătorești. Competența exclusivă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 439/2020, M. Of. nr. 972 din 21 octombrie 2020</i>) _____	132
Excepție de neconstituționalitate. Inaplicabilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă în procesele și executările silită anterior intrării sale în vigoare. Condițiile controlului de constituționalitate în privința practicii judiciare neunitare. Imposibilitatea judiciară a Curții de a se substitui controlului judiciar efectuat de instanță. Inadmisibilitate (<i>Decizia nr. 391/2020, M. Of. nr. 825 din 9 septembrie 2020</i>) _____	134
§3. În raport cu propria sa competență _____	137
Excepția de neconstituționalitate. Folosirea unor norme de drept european în cadrul controlului de constituționalitate. Condiții cumulative pentru exercitarea controlului de constituționalitate. Competența	

instanțelor judecătorești de stabilire a contrarietății dintre legea națională și norma de drept european. Competența exclusivă a Curții de Justiție a Uniunii Europene de a interpreta normele de drept european. Excluderea competenței Curții Constituționale. Inadmisibilitate
(Decizia nr. 950/2012, M. Of. nr. 20 din 10 ianuarie 2013) _____ 137

TITLUL II. SOLUȚII JURISPRUDENȚIALE REZULTATE DIN ANALIZA EXCEPȚIILOR DE NECONSTITUȚIONALITATE _____ 141

1. CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ _____ 143

TITLUL PRELIMINAR. DOMENIUL DE REGLEMENTARE AL CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ ȘI PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL _____ 145

Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă _____ 145

Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil _____ 145

Obligațiile părților în desfășurarea procesului. Respectarea termenelor legale sau judecătorești. Instituirea unor sancțiuni pentru nerespectarea acestora. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (Decizia nr. 919/2007, M. Of. nr. 804 din 26 noiembrie 2007) _____ 145

Buna-credință. Conceptul de rea-credință. Transpunerea legală a unor dispoziții constituționale. Legitimarea judecătorului în a aprecia exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale. Criterii de gradualizare a amenzii judiciare. Fixarea cuantumului amenzilor judiciare. Căi de atac. Constituționalitate (Decizia nr. 204/2019, M. Of. nr. 610 din 24 iulie 2019) _____ 146

Recurs. Obligatoritatea formulării/susținerii cererii/concluziilor din recurs prin avocat. Părți persoane fizice. Condiție de admisibilitate a recursului. Categoria de hotărâri judecătorești supuse doar recursului. Caracterul disproporționat al măsurii luate. Absența remediilor corelative impuse justițiabililor. Inaptitudinea ajutorului public judiciar de a menține deschisă calea de atac a recursului. Încălcarea dreptului de acces la justiție. Transformarea dreptului la apărare într-o condiție de admisibilitate a recursului. Neconstituționalitate (Decizia nr. 462/2014, M. Of. nr. 775 din 24 octombrie 2014) _____ 151

Recurs. Obligatoritatea formulării/susținerii cererii/concluziilor din recurs prin avocat/consilier juridic. Părți persoane juridice. Condiție de admisibilitate a recursului. Caracterul disproporționat al măsurii luate. Absența remediilor corelative obligațiilor impuse persoanelor juridice. Inaptitudinea facilităților (reduceri/eșalonări/amânări) de a menține deschisă calea de atac a recursului. Încălcarea dreptului de acces la justiție. Încălcarea dreptului la apărare. Transformarea lui într-o condiție de admisibilitate a recursului. Impedimentul legal constituit de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2012. Neconstituționalitate (Decizia nr. 485/2015, M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015) _____ 164

Principiul publicității dezbaterilor. Excepții. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (Decizia nr. 537/2010, M. Of. nr. 353 din 28 mai 2010) _____ 174

Caracterul oficial al limbii române. Limba desfășurării procesului. Redactarea obligatorie a cererilor și actelor procedurale în limba română. Folosirea interpretului sau traducătorului autorizat. Consemnarea în limba română a dezbaterilor purtate în limba maternă. Constituționalitate (Decizia nr. 772/2009, M. Of. nr. 520 din 29 iulie 2009) _____ 175

Rolul activ al judecătorului. Rațiunea reglementării. Scopul justiției ca serviciu public. Respectarea principiului disponibilității. Respectarea egalității în drepturi și a accesului liber la justiție. Constituționalitate (Decizia nr. 852/2011, M. Of. nr. 630 din 5 septembrie 2011) _____ 177

Poliția ședinței de judecată. Aplicarea amenzii judiciare. Semnificația noțiunii de rea-credință. Principiul respectării obligatorii a legilor. Îndeplinirea cerințelor de claritate și previzibilitate a legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 50/2018, M. Of. nr. 434 din 22 mai 2018</i>)	178
Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă	181
Aplicarea legii de procedură civilă. Lipsa învestirii cu formulă executorie a hotărârilor judecătorești pronunțate în baza Codului de procedură civilă din 1865. Legea aplicabilă proceselor noi. Caracterul unitar al procesului civil. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Egalitatea în fața legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 620/2014, M. Of. nr. 6 din 6 ianuarie 2015</i>)	181
Aplicarea legii de procedură civilă. Legea aplicabilă proceselor noi. Legea aplicabilă proceselor în curs. Efectele deciziilor Curții Constituționale de constatare a neconstituționalității în materia executării silite. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 707/2017, M. Of. nr. 196 din 2 martie 2018</i>)	184
Aplicarea legii de procedură civilă. Legea aplicabilă proceselor noi. Legea aplicabilă proceselor în curs. Neaplicarea instituției întrebării prealabile în procesele începute înainte de intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 343/2018, M. Of. nr. 732 din 24 august 2018</i>)	188
Principiile care guvernează aplicarea în timp a legii de procedură civilă. Izvorul lor legal. Legea aplicabilă proceselor în curs. Excluderea incidenței art. 78 din Constituție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 151/2019, M. Of. nr. 338 din 3 mai 2019</i>)	191
Decizie de constatare a neconstituționalității. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție care conține statuări contradictorii asupra aceleiași probleme de drept. Încălcarea principiului constituțional al valorii obligatorii și opozabilității <i>erga omnes</i> a deciziilor Curții Constituționale. Competența exclusivă a Curții Constituționale de a exercita controlul de constituționalitate. Excluderea controlului Înaltei Curți de Casație și Justiție în această materie. Efectele deciziei de constatare a neconstituționalității. Prioritatea normei constituționale față de norma legală. Încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi. Încălcarea principiului constituțional al accesului liber la justiție. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 874/2018, M. Of. nr. 2 din 3 ianuarie 2019</i>)	193
CARTEA I. DISPOZIȚII GENERALE	210
TITLUL I. ACȚIUNEA CIVILĂ	210
Realizarea drepturilor afectate de un termen. Cererea de predare a bunului făcută înainte de împlinirea termenului. Posibilitatea proprietarului de a o formula. Neprejudicierea locatarului. Păstrarea locațiunii legal încheiate până la expirarea termenului. Excluderea posibilității Curții Constituționale de a examina constituționalitatea legii prin compararea mai multor texte din legi diferite. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 528/2008, M. Of. nr. 518 din 9 iulie 2008</i>)	210
Acțiunea în constatare a unui drept. Condiții de exercitare. Finalitate. Caracter subsidiar în raport cu acțiunea în realizarea dreptului. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 140/2020, M. Of. nr. 485 din 9 iunie 2020</i>)	212
TITLUL II. PARTICIPANȚII LA PROCESUL CIVIL	215
Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea	215
Incompatibilitatea executorului judecătoresc. Trimiterea la cazurile de incompatibilitate a judecătorului. Recuzare. Previzibilitatea normei. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 399/2019, M. Of. nr. 672 din 12 august 2019</i>)	215

Cazuri de incompatibilitate a judecătorilor. Probarea acestora. Reguli privind recuzarea. Procedura de soluționare a cererii de recuzare. Căi de atac. Previzibilitatea și accesibilitatea legii. Respectarea dreptului de acces la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 386/2021, M. Of. nr. 1018 din 26 octombrie 2021</i>) _____	218
Incompatibilitatea judecătorilor. Momentul de la care partea a luat la cunoștință. Recuzarea acestora. Procedura de soluționare. Previzibilitatea normei. Proces echitabil. Interpretarea ei prin raportare la întregul ansamblu normativ din care face parte. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 474/2021, M. Of. nr. 1067 din 8 noiembrie 2021</i>) _____	223
Cererea de recuzare. Cerințe de formă. Modalități de formulare. Respectarea accesului liber la justiție. Îndeplinirea cerințelor de calitate a legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 81/2018, M. Of. nr. 565 din 5 iulie 2018</i>) _____	226
Cererea de recuzare. Condiții de formulare. Imposibilitatea recuzării tuturor judecătorilor aceleiași instanțe. Caracterul individual al recuzării. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 574/2015, M. Of. nr. 827 din 5 noiembrie 2015</i>) _____	228
Abținerea și recuzarea. Încheierea prin care s-a respins cererea de recuzare. Încheierile prin care se încuviințează sau se respinge abținerea, încheierea prin care se încuviințează recuzarea. Căi de atac. Situații diferite. Reguli speciale de procedură. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 110/2011, M. Of. nr. 197 din 22 martie 2011</i>) _____	230
Cererea de recuzare. Declarația de abținere. Instituții procesuale diferite. Criteriul de diferențiere. Regim legal diferit. Procedura de soluționare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 166/2017, M. Of. nr. 614 din 28 iulie 2017</i>) _____	231
Cererea de recuzare. Completul competent să o soluționeze. Procedura de judecată. Inaplicabilitatea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Compunerea și constituirea instanței. Respectarea principiului imparțialității justiției. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 366/2019, M. Of. nr. 670 din 12 august 2019</i>) _____	234
Recuzare. Soluționarea cererii. Asigurarea unei căi de atac împotriva încheierii de respingere a cererii de recuzare. Inaplicabilitatea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Aplicarea art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil din Constituție. Standard superior de protecție a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 38/2017, M. Of. nr. 403 din 29 mai 2017</i>) _____	239
Cererea de abținere. Respingerea cererii. Calea de atac. Caracterul definitiv al încheierii de admitere. Situație procesuală diferită în raport de cererea de recuzare. Respectarea principiului unicității și imparțialității justiției. Neaplicarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Nulitatea recursului pentru nemotivare. Competența exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 83/2018, M. Of. nr. 555 din 3 iulie 2018</i>) _____	242
Capitolul II. Părțile _____	246
Secțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale _____	246
Instituția curatorului special. Sfera de protecție. Modul și condițiile de numire. Citarea prin publicitate. Situația juridică diferită în care se află consilierii juridici față de avocați. Avansarea remunerației. Persoane în sarcina cărora intră plata remunerației. Respectarea principiului egalității în drepturi și a accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 650/2015, M. Of. nr. 85 din 4 februarie 2016</i>) _____	246

Curatela specială. Onorariul curatorului. Determinarea lui. Plenitudinea dreptului de acces la instanță. Respectarea principiului egalității în drepturi. Claritatea legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 492/2016, M. Of. nr. 827 din 19 octombrie 2016</i>)	252
Secțiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte	255
Secțiunea 3. Alte persoane care pot lua parte la judecată	255
Subsecțiunea 1. §1. Intervenția voluntară	255
Intervenția în procesul civil. Alte persoane care pot lua parte la judecată. Intervenția voluntară. Neincidența în cauză a dispozițiilor constituționale referitoare la sindicate, patronate și asociații profesionale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 68/2013, M. Of. nr. 154 din 22 martie 2013</i>)	255
Intervenția principală. Extinderea cadrului procesual. Condiții. Încuviințarea în principiu a cererii de intervenție. Încheierea de admitere a cererii. Cale de atac. Actele de procedură întocmite până la admiterea cererii. Posibilitatea instanței de a disjunge cererile. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 615/2007, M. Of. nr. 523 din 2 august 2007</i>)	256
Intervenția voluntară. Felurile ei. Intervenientul accesoriu. Neexercitarea căii de atac de partea în favoarea căreia s-a intervenit. Sancțiune. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 80/2019, M. Of. nr. 407 din 24 mai 2019</i>)	258
Subsecțiunea 2. §2. Intervenția forțată	261
I. Chemarea în judecată a altei persoane	261
Intervenția forțată. Drepturi procesuale. Libertatea de exprimare invocată ca text de referință. Conținut juridic. Inaplicabilitatea sa în procesul civil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 411/2015, M. Of. nr. 521 din 13 iulie 2015</i>)	261
II. Chemarea în garanție	262
Cererea de chemare în garanție. Condițiile formulării cererii. Termen. Procedura de judecată. Disjungere în caz de întârziere a judecării cererii principale. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 227/2011, M. Of. nr. 324 din 11 mai 2011</i>)	262
Cerere de chemare în garanție formulată de reclamant sau pârât. Termen de formulare. Situații procesuale diferite. Regim legal diferit. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 854/2019, M. Of. nr. 219 din 18 martie 2020</i>)	264
III. Arătarea titularului dreptului	267
IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	267
Introducerea forțată în cauză. Necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Lărgirea sferei subiective a procesului. Scop. Dreptul instanței de a pune în discuție introducerea în proces din oficiu a unor terțe persoane. Dreptul părților de a aprecia. Rolul activ al judecătorului. Respectarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Realizarea exigențelor procesului echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 480/2016, M. Of. nr. 701 din 8 septembrie 2016</i>)	267
Secțiunea a 4-a. Reprezentarea părților în judecată	270
Subsecțiunea 1. §1. Dispoziții generale	270

Subsecțiunea 2. §2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională _____	270
Reprezentarea convențională a persoanei fizice. Limitele legale ale mandatului. Posibilitatea părții de a ridica ea însăși excepții și de a pune concluzii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 77/2016, M. Of. nr. 364 din 12 mai 2016</i> _____)	270
Excepție de la regula reprezentării convenționale a persoanei fizice. Mandatarul licențiat în drept. Condiții. Opțiunea legiuitorului. Justificare. Dreptul părții de a îndeplini ea însăși toate actele procedurale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 111/2016, M. Of. nr. 373 din 16 mai 2016</i>) _____	276
Excepție de la regula reprezentării convenționale a persoanei fizice. Mandatar neavocat. Condiții. Respectarea principiului egalității în drepturi. Neincidența în cauză a Deciziei Curții Constituționale nr. 462/2014. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 359/2019, M. Of. nr. 596 din 19 iulie 2019</i>) _____	281
Reprezentarea convențională a persoanelor juridice. Exercițiul drepturilor procesuale. Tratatment juridic egal între persoanele fizice și persoanele juridice. Aplicarea aceluiași garanții procesuale. Imposibilitatea reprezentării unei persoane juridice de o altă persoană juridică. Contractul de mandat încheiat între două persoane juridice. Efecte doar în planul dreptului material. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 246/2017, M. Of. nr. 602 din 26 iulie 2017</i>) _____	282
Reprezentarea persoanei fizice în procesul civil. Element component al dreptului la apărare. Forma mandatului. Dovada împuternicirii. Împuternicirea dată unui avocat. Situație diferită față de dovada împuternicirii mandatarului neavocat. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 652/2008, M. Of. nr. 555 din 23 iulie 2008</i>) _____	287
Reprezentarea convențională a persoanelor fizice. Mandatul general. Prezumția de reprezentare. Caracter relativ. Conținutul mandatului. Situații particulare. Excepții de la regula mandatului general. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 172/2002, M. Of. nr. 478 din 4 iulie 2002</i>) _____	289
Secțiunea 5. Asistența judiciară _____	290
Asistența judiciară în condițiile legii speciale a ajutorului public judiciar. Beneficiar persoana fizică. Facilități în privința plății taxei judiciare de timbru. Beneficiar persoana juridică. Situații juridice diferite. Tratatment juridic diferit. Identitate de tratatment juridic privind dreptul de acces liber la justiție. Obligație pozitivă a statului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 155/2019, M. Of. nr. 384 din 16 mai 2019</i>) _____	290
Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil _____	293
Participarea procurorului la procesul civil. Dobândirea calității de parte doar în sens procesual. Calitate de organ al statului. Consecințe. Forme de participare. Modalități de realizare. Drepturile procesuale conferite. Imposibilitatea exercitării actelor de dispoziție. Cazuri în care participarea procurorului este obligatorie. Sancțiunea nerespectării lor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 820/2020, M. Of. nr. 113 din 2 februarie 2021</i>) _____	293
TITLUL III. COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI _____	299
Capitolul I. Competența materială _____	299
Secțiunea 1. Competența după materie și valoare _____	299
Hotărâre pronunțată de Consiliul Superior al Magistraturii, prin secțiile sale, în materie disciplinară. Soluționarea recursului după regulile prevăzute de Codul de procedură civilă. Încălcarea dreptului la un proces echitabil. Menținerea prezumției de constituționalitate a textului de lege criticat în interpretarea dată de Curtea Constituțională. Caracterul devolutiv al recursului. Lipsa discriminării judecătorilor și procurorilor față de alte	

categorii de funcționari publici în funcție de statutul juridic diferit. Rolul constituțional al judecătorilor și procurorilor. Neconstituționalitate	
Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca orice alte cereri date prin lege în competența sa. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 381/2018, M. Of. nr. 634 din 20 iulie 2018</i>)	299
Secțiunea 2. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță	313
Determinarea valorii bunului în cazul cererilor reale imobiliare. Stabilirea unui criteriu general valabil. Menționarea valorii obiectului în cuprinsul cererii de chemare în judecată. Caracterul de cheltuială publică a cheltuielilor ocazionate de actul de justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 709/2017, M. Of. nr. 173 din 23 februarie 2018</i>)	313
Competența materială a instanțelor judecătorești. Stabilirea ei după valoarea obiectului cererii. Momentul stabilirii. Modificarea cuantumului valorii ulterior învestirii instanței. Consecințe. Norme de procedură. Competența exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 83/2007, M. Of. nr. 122 din 19 februarie 2007</i>)	316
Capitolul II. Competența teritorială	318
Competența teritorială a instanței de judecată. Stabilirea prin lege a limitelor în care reclamantul își poate exercita dreptul de opțiune. Situația juridică diferită a părților din proces. Competența teritorială a instanțelor judecătorești. Atribut exclusiv al legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 347/2018, M. Of. nr. 738 din 27 august 2018</i>)	318
Protecția consumatorului. Stabilirea competenței teritoriale alternative a instanței de judecată în favoarea consumatorului în raport cu profesionistul. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 8/2016, M. Of. nr. 170 din 7 martie 2016</i>)	320
Competența instanței judecătorești. Cereri izvorâte dintr-un fapt ilicit. Competență teritorială alternativă. Drept de opțiune al reclamantului. Poziții procesuale diferite. Tratament juridic diferit. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 858/2010, M. Of. nr. 604 din 26 august 2010</i>)	323
Capitolul III. Dispoziții speciale	325
Cereri în justiție. Calitate de reclamant. Grefieri. Instanța competentă. Competența alternativă. Asigurarea imparțialității grefierilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 734/2020, M. Of. nr. 1201 din 9 decembrie 2020</i>)	325
Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței	328
Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență	328
Excepția necompetenței materiale. Momentul până la care poate fi invocată. Nerespectarea lui. Sancțiunea aplicată. Opțiunea legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 433/2020, M. Of. nr. 1174 din 4 decembrie 2020</i>)	328
Excepția de necompetență. Încheierea prin care se soluționează excepția. Căi de atac. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 801/2006, M. Of. nr. 29 din 17 ianuarie 2007</i>)	331
Soluționarea excepției de necompetență a instanței de judecată. Hotărârea de declinare a competenței. Lipsa căii de atac. Rațiunea legiuitorului. Nejudecarea pe fond a cauzei. Existența altor mijloace procedurale de protecție. Regulatorul de competență. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 533/2021, M. Of. nr. 1199 din 17 decembrie 2021</i>)	333
Incidente privind competența instanței. Verificarea competenței la primul termen de judecată. Hotărârea de declinare a competenței. Remedii procesuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1015/2012, M. Of. nr. 29 din 14 ianuarie 2013</i>)	335

Competența instanței de judecată. Respingerea cererii ca inadmisibilă atunci când aceasta este de competența unui organ fără activitate jurisdicțională. Activitate jurisdicțională. Organ fără activitate jurisdicțională. Criteriu de diferențiere. Stabilirea prin lege a competenței jurisdicționale. Soluție. Cale de atac. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 474/2017, M. Of. nr. 680 din 21 august 2017</i>) _____	337
Conflict negativ de competență. Soluționare în camera de consiliu. Caracterul definitiv al încheierii. Nesoluționarea în fond a cauzei. Normă de procedură. Competența exclusivă a legiuitorului. Calitatea destinatarilor normei. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 153/2021, M. Of. nr. 498 din 13 mai 2021</i>) _____	340
Conflict de competență. Cale de atac. Condiționări ale accesului liber la justiție. Competența legiuitorului. Norme de procedură. Reglementări succesive. Situația diferită în care se găsesc justițiabilii în funcție de acestea. <i>Tempus regit actum</i> . Fundamentul legal al principiilor aplicării legii în timp. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 441/2021, M. Of. nr. 1140 din 26 noiembrie 2021</i>) _____	343
Administrarea dovezilor. Instanță necompetentă să judece cauza. Efectele declarării necompetenței asupra probelor administrate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1501/2009, M. Of. nr. 850 din 8 decembrie 2009</i>) _____	346
Secțiunea 2. Litispendența și conexitatea _____	347
Excepția litispendenței. Scopul reglementării ei. Presumția de autoritate de lucru judecat. Aplicarea dispozițiilor legale tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei. Competența exclusivă a legiuitorului de a reglementa procedura de judecată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 84/2010, M. Of. nr. 163 din 15 martie 2010</i>) _____	347
Excepția conexității. Prorogare de competență. Păstrarea caracterului individual al cauzelor. Încheierea prin care s-a admis conexarea. Realizarea drepturilor procesuale ale părților. Regulă de procedură. Consecințe. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 170/2016, M. Of. nr. 398 din 25 mai 2016</i>) _____	349
Secțiunea 3. Strămutarea proceselor. Delegarea instanței _____	352
Strămutarea cauzelor. Momentul până la care se poate formula cererea. Soluționare. Instanța competentă. Suspendarea procesului. Instituirea cauțiunii. Caracterul adecvat, necesar și proporțional al instituirii ei. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 354/2021, M. Of. nr. 1015 din 25 octombrie 2021</i>) _____	352
Strămutare. Instanța competentă să soluționeze cererea. Presumția constituțională de imparțialitate. Garanție a dreptului la un proces echitabil. Felurile imparțialității. Lipsa de imparțialitate obiectivă dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel. Rolul aparențelor în aprecierea imparțialității obiective. Încălcarea principiului imparțialității justiției. Neconstituționalitate	
Obligația legală de consemnare a cauțiunii. Condiție prealabilă a suspendării judecării procesului. Garanție a exercitării cu bună-credință a drepturilor procesuale. Limitele accesului liber la justiție. Caracter proporțional. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 558/2014, M. Of. nr. 897 din 16 decembrie 2014</i>) _____	357
Strămutare. Imparțialitate obiectivă a instanței ce judecă fondul dată de calitatea de parte a curții de apel în circumscripția căreia funcționează. Rolul aparențelor în aprecierea imparțialității obiective. Imparțialitatea justiției. Proces echitabil. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 169/2016, M. Of. nr. 353 din 9 mai 2016</i>) _____	364
Cererea de strămutare. Semnificația unor termeni. Scopul reglementării. Asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 717/2019, M. Of. nr. 169 din 2 martie 2020</i>) _____	369
Darea unei cauțiuni pentru suspendarea judecării procesului. Scopul urmărit de legiuitor prin instituirea cauțiunii. Neincidența în cauză a dispozițiilor constituționale invocate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 615/2016, M. Of. nr. 1048 din 27 decembrie 2016</i>) _____	371

TITLUL IV. ACTELE DE PROCEDURĂ _____	373
Capitolul I. Forma cererilor _____	373
Limba română. Caracter oficial. Depunerea în copie certificată a înscrisurilor redactate într-o limbă străină. Asigurarea garanțiilor necesare accesului la justiție și desfășurării unui proces echitabil. Limba în care se desfășoară dezbaterile. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 636/2016, M. Of. nr. 41 din 16 ianuarie 2017</i>) _____	373
Regularizarea cererii de chemare în judecată. Obligația reprezentantului unei persoane juridice de drept privat de a dovedi împrumutarea sa. Rațiunea legiuitorului. Garantarea dreptului de apărare a persoanei juridice de drept privat. Asigurarea principiului egalității în fața legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 865/2018, M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019</i>) _____	377
Capitolul II. Citarea și comunicarea actelor de procedură _____	381
Înmânarea citației și a actelor de procedură. Persoana deținută. Situație juridică diferită față de ceilalți justițiabili aflați în stare de libertate. Respectarea dreptului la acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 97/2009, M. Of. nr. 91 din 16 februarie 2009</i>) _____	381
Comunicarea actelor de procedură. Modalități. Agenți procedurali. Citarea părților. Afișarea înștiințării. Cazuri. Protejarea dreptului persoanei la respectarea vieții private. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 271/2021, M. Of. nr. 801 din 20 august 2021</i>) _____	382
Procedura de comunicare. Forța probantă a procesului-verbal de comunicare. Mențiunile din cuprinsul acestuia. Procedura înscrierii în fals. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 109/2013, M. Of. nr. 283 din 20 mai 2013</i>) _____	388
Citarea părților. Comunicarea actelor de procedură. Schimbarea domiciliului în cursul derulării procesului. Obligația de înștiințare a instanței. Obligația incumbă atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 975/2009, M. Of. nr. 646 din 1 octombrie 2009</i>) _____	391
Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură _____	392
TITLUL V. TERMENELE PROCEDURALE _____	393
Termenele procedurale. Actele de procedură trimise prin poștă. Condiții. Reglementarea acestora prin lege. Neafectarea substanței dreptului de acces liber la justiție. Posibilitatea părților de a se adresa instanței prin alte modalități. Calculul termenelor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1281/2011, M. Of. nr. 847 din 29 noiembrie 2011</i>) _____	393
TITLUL VI. AMENZI JUDICIARE ȘI DESPĂGUBIRI _____	395
CARTEA II. PROCEDURA CONTENCIOASĂ _____	396
TITLUL I. PROCEDURA ÎN FAȚA PRIMEI INSTANȚE _____	396
Capitolul I. Sesizarea instanței de judecată _____	396
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	396
Procedura prealabilă. Condiție extrinsecă a cererii de chemare în judecată. Obligatorietatea prevederii ei prin lege. Limitare implicită a dreptului de acces la instanță. Păstrarea substanței dreptului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 96/2007, M. Of. nr. 168 din 9 martie 2007</i>) _____	396
Instituirea prin lege a unei proceduri prealabile. Fondul de garantare a asiguraților. Instrumentarea dosarelor de daună. Îndeplinirea procedurii prealabile înainte de sesizarea instanței de judecată. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 220/2021, M. Of. nr. 695 din 14 iulie 2021</i>) _____	397

Secțiunea 2. Cererea de chemare în judecată _____	401
Cererea de chemare în judecată. Elemente de identificare ale părților. Elemente obligatorii. Elemente facultative. Indicarea contului bancar. Sancțiunea nerespectării lor. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 680/2018, M. Of. nr. 371 din 13 mai 2019</i>) _____	401
Cererea de chemare în judecată. Elementele componente. Rațiunea reglementării lor. Indicarea motivelor de fapt și a celor de drept pe care se întemeiază cererea. Protejarea drepturilor procesuale ale pârâtului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 870/2010, M. Of. nr. 524 din 28 iulie 2010</i>) _____	404
Luarea interogatoriului persoanei juridice. Deosebirea de statut juridic față de persoana fizică. Principiul egalității armelor în proces. Semnificație. Respectarea egalității materiale între părți. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 633/2014, M. Of. nr. 16 din 9 ianuarie 2015</i>) _____	406
Cererea de chemare în judecată. Conținutul și anexele ei. Interogatoriul. Măsuri necesare pentru administrarea probei. Obligațiile procedurale ale părților. Asigurarea unui cadru procesual stabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 356/2021, M. Of. nr. 1021 din 26 octombrie 2021</i>) _____	409
Obligația de timbrare a cererii de chemare în judecată. Sancțiunea neîndeplinirii ei. Taxele judiciare de timbru datorate de autoritățile publice. Criteriul de distincție în privința scutirilor. Semnificația principiului egalității în drepturi. Dreptul de acces liber la justiție. Cadrul juridic al modificării cererii de chemare în judecată. Pretenții noi. Circumscrieri temporale. Competența exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 791/2018, M. Of. nr. 281 din 12 aprilie 2019</i>) _____	412
Taxa judiciară de timbru. Element inclus în procedura de regularizare a cererii de chemare în judecată. Neplata taxei judiciare de timbru în termenul de complinire a omisiunilor stabilit de instanță. Sancțiune. Anularea cererii. Cerere de reexaminare. Constatarea modului de stabilire a taxei judiciare de timbru. Cerere de reexaminare. Proceduri diferite cu obiect diferit. Caracter distinct și complinitoriu al acestor două proceduri. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 164/2017, M. Of. nr. 532 din 7 iulie 2017</i>) _____	417
Procedura regularizării cererii de chemare în judecată. Obligațiile părții care a sesizat instanța. Încunoștințarea reclamantului despre lipsurile cererii sale. Sancțiunea necomplinerii lor. Cale de atac. Previzibilitatea procedurii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 55/2018, M. Of. nr. 488 din 13 iunie 2018</i>) _____	420
Fixarea primului termen de judecată. Operațiuni premergătoare efectuate de judecător. Obligații ale părților. Dreptul la informație consacrat de art. 31 din Constituție. Circumscrierea sa doar la informațiile de interes public. Acces neîngrădit la acestea. Cadrul legal. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 566/2019, M. Of. nr. 289 din 7 aprilie 2020</i>) _____	428
Comunicarea către pârât a cererii de chemare în judecată. Obligația de a depune întâmpinare. Termen. Sancțiune. Ocrotirea egală a drepturilor părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 528/2016, M. Of. nr. 655 din 26 august 2016</i>) _____	430
Fixarea primului termen de judecată. Situația pârâtului cu domiciliul în străinătate. Informarea acestuia cu privire la obligația alegerii locului citării. Alegerea domiciliului procesual în România. Facilitatea desfășurării procesului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 647/2008, M. Of. nr. 588 din 5 august 2008</i>) _____	434
Reprezentarea judiciară a părților. Coparticiparea procesuală. Neînțelegerile dintre părți asupra persoanei mandatarului. Numirea unui curator special de către judecător. Desemnarea unui curator special. Cazuri. Neîmpiedicarea părților reprezentate de a-și exercita drepturile procesuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 522/2016, M. Of. nr. 11 din 5 ianuarie 2017</i>) _____	435

Modificarea cererii de chemare în judecată. Formularea unei noi întâmpinări. Acordarea unui termen. Semnificația principiului egalității armelor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 550/2016, M. Of. nr. 7 din 4 ianuarie 2017</i>) _____	438
Modificarea cererii de chemare în judecată. Termen. Protecție egală a drepturilor procesuale ale celorlalte subiecte de drept. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 558/2018, M. Of. nr. 4 din 3 ianuarie 2019</i>) _____	440
Secțiunea 3. Întâmpinarea _____	442
Obligația de a depune întâmpinare. Termen. Sancțiunea nerespectării lui. Reglementarea echilibrului procesual al părților. Reguli de procedură. Competența exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 532/2021, M. Of. nr. 1149 din 2 decembrie 2021</i>) _____	442
Secțiunea 4. Cererea reconvențională _____	444
Cererea reconvențională. Termenul de formulare. Sancțiunea nerespectării lui. Asigurarea echilibrului procesual al părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 171/2018, M. Of. nr. 714 din 17 august 2018</i>) _____	444
Capitolul II. Judecata _____	446
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	446
Amânarea judecării pentru lipsă de apărare. Condiții. Respingerea cererii. Amânarea pronunțării în vederea depunerii de concluzii scrise. Necesitatea existenței cererii părții. Garantarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 167/2019, M. Of. nr. 396 din 21 mai 2019</i>) _____	447
Citarea legală a părților. Regula generală. Judecarea cauzei în lipsă. Condiții. Dreptul de acces liber la justiție. Dreptul la apărare. Obligația pozitivă a legiuitorului. Marja de apreciere. Obligațiile procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 227/2021, M. Of. nr. 569 din 4 iunie 2021</i>) _____	448
Judecarea cauzei. Condiția legalei citări a părților. Caracter obligatoriu. Regula neobligativității prezenței părții în fața instanței. Caracterul contradictoriu al procesului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1565/2010, M. Of. nr. 24 din 11 ianuarie 2011</i>) _____	451
Secțiunea 2. Cercetarea procesului _____	452
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune _____	452
Suspendarea judecării cauzei. Condițiile incidenței ei. Neîndeplinirea obligațiilor procesuale de către reclamant. Culpa reclamantului. Neîmpiedicarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 321/2008, M. Of. nr. 344 din 5 mai 2008</i>) _____	452
Subsecțiunea 2. Excepțiile procesuale _____	454
Ordinea de soluționare a excepțiilor în cadrul judecării. Aplicarea acestora în toate cazurile și față de toate părțile. Situații ulterioare sesizării instanței. Legala administrare a justiției. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 912/2008, M. Of. nr. 720 din 23 octombrie 2008</i>) _____	454
Unirea excepției cu fondul cauzei. Regula. Necesitatea administrării de dovezi. Situație derogatorie. Celeritatea soluționării cauzei. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 782/2008, M. Of. nr. 566 din 28 iulie 2008</i>) _____	455
Soluționarea excepțiilor procesuale. Condițiile în care pot fi unite cu judecata în fond. Expertiza. Desemnarea expertului. Lipsa acordului părților. Asigurarea accesului la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 258/2011, M. Of. nr. 340 din 17 mai 2011</i>) _____	457
Subsecțiunea 3. Probele _____	459

Subsecțiunea 3 ¹ . §1. Dispoziții generale _____	459
Obligația instanței de a cunoaște dreptul pozitiv. Deciziile Curții Constituționale, parte a acestuia. Erori materiale. Înțeleș. Neafectarea fondului judecătii. Procedura îndreptării lor. Efecte juridice asupra principiilor oralității și contradictorialității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 699/2019, M. Of. nr. 61 din 29 ianuarie 2020</i>) _____	459
Regimul informațiilor clasificate. Accesul la documentele clasificate. Limitarea acestuia la categorii restrânse de persoane și numai în măsura necesității de a cunoaște. Condiționarea accesului avocaților la acestea. Obligatorietatea existenței unei autorizații scrise. Dreptul la informație. Caracterul său relativ. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 805/2021, M. Of. nr. 247 din 14 martie 2022</i>) _____	464
Proba cu martori. Obligația indicării numelui, prenumelui și adresei acestora. Neîndeplinirea obligației. Sanțiunea decăderii din dreptul de a propune proba. Proportionalitatea sancțiunii cu scopul urmărit. Remedii procesuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 392/2015, M. Of. nr. 612 din 12 august 2015</i>) _____	472
Admisibilitatea probelor. Consecință a învestirii instanței cu judecarea cauzei. Condiții de admisibilitate. Caracter cumulativ. Aprecierea instanței judecătorești. Rol activ. Obligația instanței de a motiva respingerea probei solicitate. Executarea silită a obligației de predare a imobilului. Posibilitatea formulării contestației la executare. Neafectarea dreptului la viață privată a debitorului obligației de predare. Protejarea dreptului de proprietate al creditorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 212/2021, M. Of. nr. 754 din 3 august 2021</i>) _____	475
Expertiza. Desemnarea experților. Numărul lor. Criterii de determinare a numărului lor. Neîncălcarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 920/2008, M. Of. nr. 791 din 26 noiembrie 2008</i>) _____	480
Subsecțiunea 3 ² . §2. Dovada cu înscrisuri _____	482
I. Dispoziții generale _____	482
II. Înscrisul autentic _____	482
III. Înscrisul sub semnătură privată _____	482
IV. Înscrisurile pe suport informatic _____	482
V. Duplicatale și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată _____	482
VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare _____	482
VII. Regimul altor înscrisuri _____	482
VIII. Administrarea probei cu înscrisuri _____	482
IX. Verificarea înscrisurilor _____	483
Denunțarea înscrisului ca fals. Motivele pe care se sprijină declarația. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 770/2018, M. Of. nr. 445 din 4 iunie 2019</i>) _____	483
Cercetarea falsului de instanța civilă în cazurile în care instanța penală nu poate fi sesizată. Desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat. Nepronunțarea instanței asupra vinovăției unei persoane sau cu privire la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală. Legalitatea, principiu de realizare a justiției. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 552/2007, M. Of. nr. 456 din 5 iulie 2007</i>) _____	485
Subsecțiunea 3 ³ . §3. Proba cu martori _____	487
I. Admisibilitatea probei cu martori _____	487

II. Administrarea probei cu martori _____	487
Proba cu martori. Refuzul martorului de a se prezenta. Sancțiunea decăderii. Rolul activ al judecătorului. Măsuri procesuale la dispoziția instanței judecătorești. Respectarea principiului egalității în drepturi și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 782/2016, M. Of. nr. 184 din 15 martie 2017</i>) _____	487
Proba cu martori. Interdicția ascultării ca martor a soțului, fostului soț, logodnicului ori concubinului. Presumție de parțialitate și subiectivism. Caracterul relativ al interdicției. Aplicarea normei tuturor celor aflați în ipoteza sa. Respectarea garanțiilor procesuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 714/2019, M. Of. nr. 163 din 28 februarie 2020</i>) _____	489
Proba cu martori. Persoanele care nu pot fi ascultate ca martori. Domeniul contravențional. Completarea cu regulile de procedură civilă. Distincția față de domeniul penal. Asigurarea echilibrului procesual al părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 736/2020, M. Of. nr. 161 din 17 februarie 2021</i>) _____	491
Persoanele care nu pot fi ascultate ca martor. Presumția de parțialitate și subiectivism. Caracter relativ. Aplicarea normelor tuturor persoanelor aflate în ipoteza ei juridică. Garanțiile procesuale ale părților din proces. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 338/2021, M. Of. nr. 1253 din 30 decembrie 2021</i>) _____	496
Proba cu martori. Cauze privitoare la filiație, divorț și alte raporturi de familie. Ascultarea rudelor și a afinilor. Neîncălcarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 583/2009, M. Of. nr. 499 din 20 iulie 2009</i>) _____	499
Proba cu martori. Persoanele scutite de a depune mărturie. Notarii. Obligația păstrării secretului profesional. Competența exclusivă a legiuitorului. Neîncălcarea liberului acces la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1508/2011, M. Of. nr. 32 din 16 ianuarie 2012</i>) _____	500
Proba testimonială. Consemnarea declarației martorului. Obligația grefierului de a o consemna întocmai și literal. Modalitate de consemnare excesivă și disproporționată. Afectarea dreptului la un proces echitabil. Caracterul necesar al soluției legislative criticate. Ruperea justului echilibru între interesele legale ale părților. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 832/2021, M. Of. nr. 430 din 3 mai 2022</i>) _____	502
Subsecțiunea 3 ⁴ . §4. Presumțiile _____	508
Presumțiile legale absolute și relative. Posibilitatea răsturnării prin dovada contrară a prezumțiilor legale relative. Remedii procesuale. Neîncălcarea „dreptății” ca valoare fundamentală. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 618/2016, M. Of. nr. 72 din 27 ianuarie 2017</i>) _____	508
Subsecțiunea 3 ⁵ . §5. Expertiza _____	509
Recuzarea experților. Procedura de soluționare a cererii. Cale de atac. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 733/2021, M. Of. nr. 123 din 7 februarie 2022</i>) _____	510
Instituirea unui termen pentru solicitarea unei noi expertize. Atributul exclusiv al legiuitorului de a reglementa procedura de judecată. Neîncălcarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 25/2008, M. Of. nr. 65 din 28 ianuarie 2008</i>) _____	511
Expertiza. Drepturile bănești ale expertului. Majorarea onorariului. Neîncălcarea accesului la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 92/2007, M. Of. nr. 149 din 1 martie 2007</i>) _____	512
Subsecțiunea 3 ⁶ . §6. Mijloacele materiale de probă _____	513
Subsecțiunea 3 ⁷ . §7. Cercetarea la fața locului _____	513

Subsecțiunea 3 ⁸ . §8. Mărturisirea _____	513
I. Admisibilitatea probei _____	513
II. Interogatoriul _____	514
Interogatoriul. Luarea interogatoriului persoanei fizice. Luarea interogatoriului părții aflate în străinătate. Situații juridice diferite. Reguli procedurale diferite. Neîncălcarea egalității în drepturi. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1315/2011, M. Of. nr. 116 din 15 februarie 2012</i>) _____	514
Luarea interogatoriului. Partea aflată în străinătate. Reguli procesuale speciale. Situații obiectiv diferite. Tratament juridic diferit. Principiul egalității armelor. Diferența dintre egalitatea formală și cea materială. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 40/2017, M. Of. nr. 391 din 24 mai 2017</i>) _____	516
Interogatoriul. Neprezentarea la interogatoriu și refuzul de a răspunde. Consecințe juridice. Rolul activ al judecătorului. Asigurarea egalității de arme în plan procesual. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1156/2011, M. Of. nr. 778 din 3 noiembrie 2011</i>) _____	518
Subsecțiunea 3 ⁹ . §9. Asigurarea probelor _____	521
Asigurarea probelor. Reguli procedurale speciale. Caracterul contencios al procedurii. Garanții procedurale. Respectarea principiului egalității în drepturi. Asigurarea accesului la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 173/2007, M. Of. nr. 259 din 18 aprilie 2007</i>) _____	521
Procedura administrării probelor asigurate. Condiția urgenței. Lipsa unei căi de atac. Rațiune. Procedură unică pentru situații deosebite. Caracter contencios. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 231/2018, M. Of. nr. 722 din 22 august 2018</i>) _____	522
Asigurarea probelor. Constatarea de urgență a unei stări de fapt. Competența executorului judecătoresc. Intervenția instanței. Condiții. Puterea probatorie a procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc. Mijloacele procesuale de înlăturare a procesului-verbal. Asigurarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 702/2017, M. Of. nr. 337 din 17 aprilie 2018</i>) _____	526
Subsecțiunea 4. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici _____	528
Secțiunea 3. Dezbateră în fond a procesului _____	528
Secțiunea 4. Deliberarea și pronunțarea hotărârii _____	529
Litigii privind conflicte de muncă și asigurări sociale. Instanțe specializate. Situație tranzitorie. Judecarea cauzei în primă instanță. Completuri specializate. Participarea asistenților judiciari. vot consultativ. Statut similar cu cel al judecătorilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 375/2017, M. Of. nr. 630 din 2 august 2017</i>) _____	529
Capitolul III. Unele incidente procedurale _____	538
Secțiunea 1. Renunțarea la judecată _____	538
Secțiunea 2. Renunțarea la dreptul pretins _____	538
Secțiunea 3. Suspendarea procesului _____	538
Suspendarea judecării cauzei. Suspendarea facultativă. Existența unei alte judecăți. Condiții. Caracterul dispozitiv al normei. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și al principiului egalității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 396/2009, M. Of. nr. 236 din 9 aprilie 2009</i>) _____	538

Suspendarea judecării apelului. Căi de atac. Criteriu de diferențiere în funcție de efectele diferite pe care le produce încheierea. Admitere/respingere. Caracter obiectiv. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 324/2002, M. Of. nr. 938 din 20 decembrie 2002</i>) _____	541
Suspendarea procesului. Caracter facultativ. Încheierea de suspendare. Caracter interlocutoriu. Recursul. Începerea urmăririi penale pentru o infracțiune care ar avea o înrăurire asupra cauzei pendinte. Caracterul dispozitiv al normelor. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1019/2008, M. Of. nr. 790 din 26 noiembrie 2008</i>) _____	542
Incidentul procedural al suspendării judecării cauzei. Soluțiile pronunțate de instanță. Tratatament juridic diferit. Regim juridic diferit. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 9/2018, M. Of. nr. 197 din 5 martie 2018</i>) _____	544
Secțiunea 4. Perimarea cererii _____	546
Reducerea duratei termenului de perimare față de termenul prevăzut de Codul de procedură civilă din 1865. Rațiunea legiuitorului. Sintagma „motive imputabile”. Neafectarea dreptului de acces liber la justiție. Asigurarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 644/2016, M. Of. nr. 35 din 12 ianuarie 2017</i>) _____	546
Perimarea. Rămânerea cauzei în nelucrare mai mult de 6 luni, după suspendarea voluntară a acesteia. Prezumția cunoașterii de către părți a tuturor actelor îndeplinite în proces, în condițiile citării legale. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 254/2020, M. Of. nr. 973 din 22 octombrie 2020</i>) _____	549
Hotărârea care constată perimarea. Căile de atac. Reglementarea diferită a căilor de atac ce pot fi exercitate într-o cauză. Respectarea liberului acces la justiție și a dreptului la apărare. Neîncălcarea principiului egalității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 741/2017, M. Of. nr. 343 din 19 aprilie 2018</i>) _____	552
Capitolul IV. Hotărârile judecătorești _____	556
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	556
Subsecțiunea 1. §1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii _____	556
Subsecțiunea 2. §2. Efectele hotărârii judecătorești _____	556
Secțiunea 2. Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor _____	556
Secțiunea 3. Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților _____	556
Secțiunea 4. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii _____	556
Cererea de îndreptare a dispozitivului unei hotărâri judecătorești. Îndreptarea erorilor materiale. Necitarea părților. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 142/2018, M. Of. nr. 571 din 6 iulie 2018</i>) _____	556
Îndreptarea hotărârii judecătorești. Eroare materială. Procedura de soluționare. Sintagma „hotărâri definitive”. Semnificație. Necitarea părților. Rațiunea legiuitorului. Caracterul de normă procedurală. Consecințe. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 304/2019, M. Of. nr. 637 din 31 iulie 2019</i>) _____	558
Lămurirea hotărârii și înlăturarea dispozițiilor contradictorii. Neafectarea dispozitivului hotărârii judecătorești. Respectarea dreptului de acces la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 324/2018, M. Of. nr. 734 din 24 august 2018</i>) _____	565
Cererea de completare a hotărârii judecătorești. Termenul de formulare. Respectarea dreptului de acces la justiție. Respectarea principiului egalității. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 266/2016, M. Of. nr. 508 din 6 iulie 2016</i>) _____	567

Secțiunea 5. Executarea provizorie _____	570
Încuviințarea executării provizorii a hotărârilor privitoare la bunuri. Dreptul la un proces echitabil. Momentul până la care executarea încuviințată în primă instanță își menține efectele. Neafectarea independenței și imparțialității judecătorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 540/2018, M. Of. nr. 1022 din 29 noiembrie 2018</i>) _____	570
Secțiunea 6. Cheltuielile de judecată _____	572
Prerogativa instanței de a cenzura cuantumul onorariului avocațial. Justificare. Dreptul de a fi asistat de un avocat ales. Principiul egalității. Respectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 471/2017, M. Of. nr. 673 din 17 august 2017</i>) _____	572
Cheltuieli de judecată. Fundamentul suportării acestora. Solicitarea, pe cale separată, a cheltuielilor de judecată. Caracterul de cerere principală. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 463/2016, M. Of. nr. 655 din 26 august 2016</i>) _____	574
TITLUL II. CĂILE DE ATAC _____	578
Capitolul I. Dispoziții generale _____	578
Capitolul II. Apelul _____	578
Cererea accesorie de acordare a cheltuielilor de judecată în faza procesuală a apelului. Calea de atac împotriva hotărârii judecătorești pronunțate cu privire la contestația la executare. Respectarea principiului egalității în drepturi. Neîncălcarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 142/2021, M. Of. nr. 535 din 24 mai 2021</i>) _____	578
Măsura înlocuirii expertului judiciar și cea a restituirii onorariului de expertiză. Calea de atac. Respectarea egalității în drepturi. Neincidența dispozițiilor constituționale privind dreptul la muncă și a celor privind interzicerea muncii forțate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 143/2021, M. Of. nr. 506 din 14 mai 2021</i>) _____	580
Momentul de la care curge termenul de declarare și de motivare a apelului. Depunerea cererii de apel anterior comunicării hotărârii. Respectarea egalității în drepturi. Acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 512/2017, M. Of. nr. 907 din 20 noiembrie 2017</i>) _____	582
Cerere de apel. Cuantumul taxei judiciare de timbru. Mod de stabilire. Neachitarea ei. Sancțiune. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 852/2018, M. Of. nr. 505 din 21 iunie 2019</i>) _____	586
Apelul incident. Calitatea procesuală pasivă. Respectarea egalității în drepturi. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 280/2018, M. Of. nr. 53 din 21 ianuarie 2019</i>) _____	590
Apelul. Motive. Mijloace de apărare și dovezi folosite. Caracterul normei. Semnificația motivelor de apel. Caracterul devolutiv al apelului, în lipsa lor. Respectarea garanțiilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 169/2002, M. Of. nr. 559 din 30 iulie 2002</i>) _____	592
Cererea de acordare a ajutorului public judiciar. Condiții de acordare. Limitele efectului devolutiv al apelului determinate de ceea ce s-a supus judecății la prima instanță. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 45/2017, M. Of. nr. 300 din 27 aprilie 2017</i>) _____	594
Soluțiile pe care le pronunță instanța de apel. Trimiterea cauzei spre rejudecare la solicitarea părților. Îmbinarea principiilor în materie procesuală. Respectarea accesului liber la justiție și a principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 26/2016, M. Of. nr. 125 din 17 februarie 2016</i>) _____	598

Capitolul III. Căile extraordinare de atac _____	602
Secțiunea 1. Recursul _____	602
Cererea de reexaminare împotriva încheierii de stabilire a taxei judiciare de timbru. Soluționare prin încheiere definitivă. Obiectul și scopul recursului. Exercițarea dreptului la recurs în condițiile legii. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 867/2018, M. Of. nr. 483 din 13 iunie 2019</i>) _____	602
Recursul – cale extraordinară de atac nedevalidivă. Recursul împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în materie disciplinară de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii. Caracter devolutiv. Asigurarea unei căi de atac efective la o instanță judecătorească. Statutul juridic constituțional al judecătorilor și procurorilor. Respectarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 17/2020, M. Of. nr. 440 din 26 mai 2020</i>) _____	606
Recursul – cale extraordinară de atac. Hotărâri pronunțate în materia contenciosului administrativ. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 633/2016, M. Of. nr. 38 din 13 ianuarie 2017</i>) _____	611
Recursul. Motive de casare. Hotărâri pronunțate cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept procesual. Invocarea unui alt motiv de recurs decât cel incident în cauză. Atributul exclusiv al legiuitorului în reglementarea căilor de atac. Respectarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 197/2020, M. Of. nr. 529 din 19 iunie 2020</i>) _____	617
Recursul – cale extraordinară de atac nedevalidivă. Recursul împotriva hotărârilor pronunțate în materie disciplinară de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii. Caracter devolutiv. Căi de atac specifice. „Recursul” – cale de atac împotriva hotărârilor pronunțate în materie disciplinară de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii. Asigurarea unei căi de atac efective la o instanță judecătorească. Respectarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Abateri disciplinare ale judecătorilor și procurorilor. Respectarea independenței judecătorilor. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 422/2019, M. Of. nr. 884 din 1 noiembrie 2019</i>) _____	620
Secțiunea 2. Contestația în anulare _____	623
Contestația în anulare. Obiect și motive. Cazul în care instanța de recurs, respingând recursul sau admitându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul dintre motivele de casare invocate de recurent în termen. Titularul cererii. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 584/2019, M. Of. nr. 51 din 27 ianuarie 2020</i>) _____	623
Contestația în anulare. Obiect și motive. Respectarea egalității în drepturi. Neîncălcarea principiului accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 255/2021, M. Of. nr. 705 din 16 iulie 2021</i>) _____	626
Contestația în anulare. Termen de exercitare. Termen de motivare. Repunerea în termen. Respectarea principiului egalității în drepturi și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 398/2019, M. Of. nr. 767 din 20 septembrie 2019</i>) _____	630
Secțiunea 3. Revizuirea _____	635
Revizuirea. Obiect. Sintagma „hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul”. Înțeles. Respectarea exigențelor de claritate și previzibilitate a legii. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 250/2021, M. Of. nr. 706 din 16 iulie 2021</i>) _____	635
Revizuirea. Condiții de admisibilitate. Evocarea fondului. Motive de revizuire. Cazul în care judecătorul nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut. Principiul legalității căilor de atac. Respectarea accesului la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 66/2021, M. Of. nr. 466 din 4 mai 2021</i>) _____	640

- Revizuirea. Motive de revizuire. Cazul descoperirii de înscrisuri doveditoare ulterior pronunțării hotărârii. Inaplicabilitatea în situațiile în care hotărârile nu au fost pronunțate asupra fondului sau nu au evocat fondul. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (*Decizia nr. 420/2021, M. Of. nr. 801 din 20 august 2021*) _____ 643
- Revizuirea. Obiect. Motive de revizuire. Cazul în care, după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare. Caracterul determinant al înscrisului. Obiectul dezbaterii în procedura de judecată a revizuirii. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (*Decizia nr. 609/2021, M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2022*) _____ 646
- Revizuirea. Categoriile de hotărâri care pot fi supuse revizuirii. Motive de revizuire. Cazul unei hotărâri judecătorești întemeiate pe autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri anterioare care ulterior s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (*Decizia nr. 339/2019, M. Of. nr. 586 din 17 iulie 2019*) _____ 650
- Revizuirea unei hotărâri judecătorești. Cazuri de revizuire. Autoritatea de lucru judecat. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (*Decizia nr. 339/2016, M. Of. nr. 856 din 27 octombrie 2016*) _____ 653
- Revizuirea. Motive de revizuire. Încălcarea autorității de lucru judecat. Situația considerentelor decizorii. Respectarea principiului realizării justiției prin instanțele judecătorești. Constituționalitate (*Decizia nr. 417/2021, M. Of. nr. 1035 din 29 octombrie 2021*) _____ 655
- Revizuirea. Obiectul revizuirii. Cazul în care, după ce hotărârea judecătorească a rămas definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate ridicată în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții. Condiția de admisibilitate a evocării fondului, în acest caz. Nerespectarea accesului liber la justiție. Limitarea nepermisă a exercitării unei căi de atac. Nerespectarea efectelor *erga omnes* ale deciziilor Curții Constituționale. Neconstituționalitate (*Decizia nr. 866/2015, M. Of. nr. 69 din 1 februarie 2016*) _____ 658
- Revizuirea. Motive de revizuire. Cazul în care, după ce hotărârea judecătorească a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate ridicată în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții. Efectele deciziei Curții Constituționale. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (*Decizia nr. 6/2019, M. Of. nr. 263 din 5 aprilie 2019*) _____ 667
- Revizuirea. Cazul în care, după ce hotărârea judecătorească a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate ridicată în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții. Efectele deciziei Curții Constituționale. Respectarea autorității de lucru judecat. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (*Decizia nr. 490/2019, M. Of. nr. 239 din 24 martie 2020*) _____ 669
- Revizuirea. Instanța competentă să soluționeze cererea de revizuire. Competența exclusivă a legiuitorului. Asigurarea dreptului la judecarea cauzei de către o instanță imparțială. Constituționalitate (*Decizia nr. 235/2006, M. Of. nr. 323 din 11 aprilie 2006*) _____ 671
- Revizuirea. Cazul în care este încălcată autoritatea de lucru judecat. Situația considerentelor decizorii. Nesoluționarea pe fond a cauzei. Termen de revizuire. Condiția cunoașterii dispozitivului ultimei hotărâri. Irelevanța cunoașterii considerentelor. Obligațiile părților de a-și exercita drepturile procesuale în termenele prevăzute de lege. Rațiunea legiuitorului. Constituționalitate (*Decizia nr. 366/2021, M. Of. nr. 722 din 22 iulie 2021*) _____ 673

TITLUL III. DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURAREA UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE _____	677
Capitolul I. Recursul în interesul legii _____	677
Recursul în interesul legii. Efectele deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție. Caracterul obligatoriu al dezlegării date problemelor de drept soluționate. Respectarea independenței justiției. Respectarea accesului liber la justiție. Neîncălcarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 56/2018, M. Of. nr. 354 din 24 aprilie 2018</i>) _____	677
Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept _____	682
Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Titularul sesizării. Lipsa unei căi de atac împotriva unei soluții de respingere a cererii de sesizare. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Sensul clar al normei criticate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 321/2021, M. Of. nr. 901 din 20 septembrie 2021</i>) _____	682
Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Obiectul sesizării. Sintagma „ <i>chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei</i> ”. Claritate și previzibilitate. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 322/2021, M. Of. nr. 786 din 16 august 2021</i>) _____	688
Dezlegarea dată problemelor de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Efectele obligatorii pentru instanțele judecătorești. Respectarea independenței judecătorului. Obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție. Claritate și previzibilitate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 160/2021, M. Of. nr. 494 din 12 mai 2021</i>) _____	691
TITLUL IV. CONTESTAȚIA PRIVIND TERGIVERSAREA PROCESULUI _____	696
Contestația privind tergiversarea procesului. Competența de soluționare a contestației. Nerespectarea principiului <i>nemo debet esse iudex in causa sua</i> . Lipsa imparțialității obiective a judecătorului. Nerespectarea dreptului la un proces echitabil. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 604/2020, M. Of. nr. 976 din 22 octombrie 2020</i>) _____	696
CARTEA III. PROCEDURA NECONTENCIOASĂ JUDICIARĂ _____	702
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE _____	702
TITLUL II. DISPOZIȚII SPECIALE _____	702
CARTEA IV. DESPRE ARBITRAJ _____	703
Arbitrajul. Convenția arbitrală. Excepție de la principiul înfăptuirii justiției prin instanțele judecătorești. Reguli procedurale specifice. Neîntrunirea trăsăturilor caracteristice unei instanțe extraordinare. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 8/2007, M. Of. nr. 73 din 31 ianuarie 2007</i>) _____	703
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE _____	704
TITLUL II. CONVENȚIA ARBITRALĂ _____	704
TITLUL III. TRIBUNALUL ARBITRAL _____	704
TITLUL IV. PROCEDURA ARBITRALĂ _____	705
Capitolul I. Sesizarea tribunalului arbitral _____	705

Capitolul II. Judecata _____	705
Arbitrajul. Acțiunea în anulare a hotărârii arbitrale. Cale de atac cu fizionomie proprie. Excepție de la dreptul comun. Dreptul exclusiv al legiuitorului în a o reglementa. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 998/2008, M. Of. nr. 857 din 19 decembrie 2008</i>) _____	705
Capitolul III. Cheltuielile arbitrale _____	707
Capitolul IV. Hotărârea arbitrală _____	707
Arbitrajul. Hotărârea arbitrală. Reguli specifice de soluționare a litigiului. Respectarea principiului realizării justiției prin instanțele judecătorești. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 181/2007, M. Of. nr. 291 din 3 mai 2007</i>) _____	707
TITLUL V. DESFIINȚAREA HOTĂRÂRII ARBITRALE _____	708
TITLUL VI. EXECUTAREA HOTĂRÂRII ARBITRALE _____	709
Excepție de la regula justiției ca monopol de stat. Jurisdicție alternativă. Arbitrajul. Izvor constituțional. Hotărâre arbitrală. Executarea silită. Regim juridic identic cu hotărârea judecătorească. Opțiunea legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 735/2021, M. Of. nr. 74 din 25 ianuarie 2022</i>) _____	709
TITLUL VII. ARBITRAJUL INSTITUȚIONALIZAT _____	711
CARTEA V. DESPRE EXECUTAREA SILITĂ _____	711
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE _____	711
Capitolul I. Scopul și obiectul executării silite _____	711
Atribuțiile executorului judecătoresc. Rolul activ al acestuia. Lipsa caracterului jurisdicțional al activității sale. Controlul judecătoresc asupra actelor de executare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 935/2011, M. Of. nr. 706 din 6 octombrie 2011</i>) _____	711
Soluționarea cererii de încuviințare a executării silite. Necitarea părților. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Executor judecătoresc. Lipsa calității de parte în proces. Acces liber la justiție. Proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 565/2019, M. Of. nr. 321 din 16 aprilie 2020</i>) _____	714
Capitolul II. Titlul executoriu _____	718
Punerea în executare silită a titlurilor executorii. Cheltuieli de executare. Proces-verbal încheiat de executorul judecătoresc. Caracter executoriu. Căi de atac. Stabilirea instanței de executare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 171/2014, M. Of. nr. 367 din 19 mai 2014</i>) _____	718
Capitolul III. Participanții la executarea silită _____	723
Executorul judecătoresc. Participant la executarea silită. Actele de executare. Control judecătoresc. Activitate profesională. Control profesional. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 572/2017, M. Of. nr. 55 din 18 ianuarie 2018</i>) _____	723
Obligația de a comunica executorului judecătoresc datele și informațiile apreciate ca fiind necesare realizării executării silite. Titularii acesteia. Obligațiile corelative ale executorului judecătoresc. Sensul sintagmei „chiar dacă prin lege se prevede altfel”. Controlul judecătoresc. Raportul dintre legea generală și diferite legi speciale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 87/2017, M. Of. nr. 395 din 25 mai 2017</i>) _____	728

Capitolul IV. Efectuarea executării silite _____	736
Secțiunea 1. Sesizarea organului de executare _____	736
Soluționarea cererii de încuviințare a executării silite. Procedura. Căi de atac. Rațiunea legiuitorului. Regimul juridic al taxelor judiciare de timbru aferente. Respectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 118/2019, M. Of. nr. 388 din 17 mai 2019</i>) _____	736
Secțiunea 2. Efectuarea actelor de executare silită _____	739
Executarea silită a altor titluri executorii decât hotărârile judecătorești. Dreptul de acces al executorului judecătoresc. Autorizarea instanței. Cazul în care este necesară. Lipsa căii de atac. Respectarea egalității în drepturi și a accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 325/2014, M. Of. nr. 514 din 10 iulie 2014</i>) _____	739
Secțiunea 3. Executarea împotriva moștenitorilor _____	741
Secțiunea 4. Intervenția altor creditori _____	742
Intervenția altor creditori în efectuarea executării silite. Cereri de intervenție care nu au la bază un titlu executoriu. Debitorul care nu se înfățișează în instanță în vederea recunoașterii. Presumția relativă a recunoașterii tacite a creanțelor. Existența unor garanții procesuale de natură a asigura echitatea procedurii recunoașterii. Respectarea dreptului la apărare. Proces echitabil. Drept de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 390/2020, M. Of. nr. 789 din 28 august 2020</i>) _____	742
Secțiunea 5. Perimarea executării silite _____	746
Perimarea de drept a executării silite. Sancțiune procesual civilă. Momentul începerii curgerii dreptului de perimare. Rațiunea legiuitorului. Rolul activ al executorului judecătoresc. Calitatea legii. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 416/2016, M. Of. nr. 876 din 2 noiembrie 2016</i>) _____	746
Secțiunea 6. Amânarea, suspendarea și restrângerea executării _____	750
Secțiunea 7. Încetarea executării silite _____	750
Reluarea executării silite asupra aceluiași bun. Semnificația juridică de continuare a executării începute. Dreptul de a formula contestație la executare. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 344/2020, M. Of. nr. 1063 din 11 noiembrie 2020</i>) _____	750
Capitolul V. Prescripția dreptului de a obține executarea silită _____	752
Prescripția dreptului de a obține executarea silită. Norme de procedură de ordine privată. Consecințe. Posibilitatea persoanei interesate de a invoca prescripția pe cale de excepție. Calitatea legii. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 264/2020, M. Of. nr. 807 din 2 septembrie 2020</i>) _____	752
Capitolul VI. Contestația la executare _____	756
Contestație la executare. Titlu executoriu. Alte titluri executorii în afara hotărârilor judecătorești/arbitrale. Excepția. Posibilitatea invocării motivelor de fapt și de drept privind dreptul cuprins în titlul executoriu. Condiții. Aplicarea legii contravenționale mai favorabile. Necontestarea procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției inițiale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 261/2017, M. Of. nr. 557 din 13 iulie 2017</i>) _____	756
Contestația la executare. Titlu executoriu. Hotărârea judecătorească/arbitrală. Regula. Imposibilitatea juridică de a invoca apărări de fond. Respectarea principiului egalității în drepturi, a accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 239/2021, M. Of. nr. 620 din 24 iunie 2021</i>) _____	759

Aplicarea în mod corespunzător a dispozițiilor privind judecata în primă instanță. Reguli speciale. Opțiunea legiuitorului. Anularea contestației la executare. Cale de atac. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și la un proces echitabil. Imposibilitatea juridică de a corela art. 6 parag. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu conținutul normativ al art. 148 alin. (2) din Constituție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 573/2017, M. Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2017</i>) _____	761
Suspendarea executării silite. Obligația de plată a unei cauțiuni. Dreptul debitorului împotriva căruia poartă executarea silită a unui bun imobil de a face contestație la executare. Respectarea accesului liber la justiție și a egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 322/2010, M. Of. nr. 369 din 4 iunie 2010</i>) _____	766
Executarea silită. Contestație la executare. Suspendarea executării silite. Depunerea cauțiunii. Caracter obligatoriu. Rațiunea legiuitorului. Aplicarea normei tuturor celor aflați în ipoteza sa. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 619/2014, M. Of. nr. 965 din 30 decembrie 2014</i>) _____	769
Suspendarea executării silite. Depunerea prealabilă a cauțiunii. Caracter obligatoriu. Scopul urmărit de legiuitor. Garanțiile ocrotirii dreptului de acces liber la justiție. Respectarea principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 861/2018, M. Of. nr. 224 din 22 martie 2019</i>) _____	771
Capitolul VII. Depunerea cu afectațiune specială _____	774
Depunerea cu afectațiune specială. Condiții. Scopul și efectele ei. Particularități. Soluționarea cererii. Competența executorului judecătoresc. Controlul judecătoresc asupra măsurii dispuse de executorul judecătoresc. Asigurarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 129/2019, M. Of. nr. 407 din 24 mai 2019</i>) _____	774
Capitolul VIII. Întoarcerea executării _____	777
TITLUL II. URMĂRIREA SILITĂ ASUPRA BUNURILOR DEBITORULUI _____	778
Capitolul I. Urmărirea mobilă _____	778
Secțiunea 1. Bunurile mobile care nu se pot urmări _____	778
Secțiunea 2. Procedura urmăririi mobiliare _____	778
Subsecțiunea 1. §1. Sechestrarea bunurilor mobile _____	778
Subsecțiunea 2. §2. Valorificarea bunurilor sechestrate _____	778
Executarea pe cale silită a drepturilor creditorilor, în cursul duratei societății. Societate cu răspundere limitată. Asociație de drept public. Scopul înființării ei. Neincidența dreptului de asociere. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 478/2021, M. Of. nr. 913 din 23 septembrie 2021</i>) _____	778
Subsecțiunea 3. §3. Vânzarea la licitație publică _____	780
Vânzarea prin licitație publică a bunurilor sechestrate. Măsuri de protecție a drepturilor debitorilor. Garantarea dreptului de proprietate privată. Limitele exercitării lui. Debitorii, proprietari de bunuri mobile și proprietari de bunuri imobile. Situație juridică distinctă. Neîncălcarea principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 604/2016, M. Of. nr. 38 din 13 ianuarie 2017</i>) _____	780
Subsecțiunea 4. §4. Dispoziții speciale _____	783

Secțiunea 3. Poprirea _____	783
Poprirea. Obiectul popririi. Interdicția temporară a popririi sumelor necesare plății drepturilor salariale. Raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. Respectarea dreptului la salariu. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 655/2011, M. Of. nr. 517 din 22 iulie 2011</i>) _____	783
Poprirea. Reguli procedurale pentru recuperarea cu celeritate a creditului. Neîncălcarea dreptului de proprietate privată și a libertății economice în cazul debitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1294/2011, M. Of. nr. 907 din 21 decembrie 2011</i>) _____	788
Poprirea. Obiectul popririi. Excepții. Scopul lor. Reguli procedurale. Competența legiuitorului. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Garantarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 386/2015, M. Of. nr. 614 din 13 august 2015</i>) _____	789
Înființarea și validarea popririi. Mijloacele de apărare și căile specifice de atac ale terțului poprit corespunzătoare etapelor popririi. Neîncălcarea accesului liber la justiție. Respectarea dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 628/2016, M. Of. nr. 41 din 16 ianuarie 2017</i>) _____	794
Validarea popririi. Garanții procesuale pentru creditorul popritor și terțul poprit. Caracterul neexecutoriu al hotărârii de validare a popririi pronunțată de prima instanță. Respectarea principiului egalității în drepturi și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 193/2019, M. Of. nr. 539 din 1 iulie 2019</i>) _____	798
Secțiunea 4. Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor _____	801
Subsecțiunea 1. §1. Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini _____	801
Subsecțiunea 2. §2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor _____	801
Capitolul II. Urmărirea imobiliară _____	802
Secțiunea 1. Bunurile imobile care pot fi urmărite _____	802
Urmărirea imobiliară. Urmărirea imobilelor proprietate comună. Posibilitatea creditorilor personali ai unui debitor coproprietar/codevălmaș de a cere împărțea la imobilului proprietate comună. Caracter subsidiar. Determinarea cadrului legal de exercitare a drepturilor părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 671/2011, M. Of. nr. 520 din 25 iulie 2011</i>) _____	802
Secțiunea 2. Încuviințarea urmăririi imobiliare _____	803
Urmărirea imobiliară. Suspendarea urmăririi silită la cererea debitorului. Respectarea principiului egalității în drepturi și a dreptului de acces liber la justiție. Echitabilitatea procesului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 527/2007, M. Of. nr. 559 din 15 august 2007</i>) _____	803
Secțiunea 3. Efectele urmăririi _____	805
Secțiunea 4. Vânzarea la licitație publică _____	806
Subsecțiunea 1. §1. Formalitățile premergătoare vânzării _____	806
Subsecțiunea 2. §2. Scoaterea în vânzare a imobilului _____	806
Procedura de evaluare a imobilului urmărit. Modalitățile de determinare a prețului. Fixarea prețului imobilului prin încheiere definitivă. Controlul judecătoresc. Neîncălcarea accesului liber la justiție. Atribuțiile specifice ale executorului judecătoresc. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 241/2021, M. Of. nr. 667 din 6 iulie 2021</i>) _____	806

Subsecțiunea 3. §3. Licităția și adjudecarea imobilului _____	810
Reguli de efectuare a licitației pentru bunul imobil. Debitorul urmărit, creditorul adjudecatar și terțul adjudecatar. Situații juridice diferite. Neîncălcarea egalității în drepturi. Respectarea dreptului de proprietate privată al debitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 344/2019, M. Of. nr. 979 din 5 decembrie 2019</i>) _____	810
Efectuarea licitației pentru bunul imobil. Limita minimă a prețului de adjudecare a imobilului. Respectarea dreptului de proprietate privată al debitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 353/2019, M. Of. nr. 1009 din 16 decembrie 2019</i>) _____	813
Depunerea prețului pentru imobilul adjudecat. Categoria creditorilor chirografari. Situația diferită a creditorului adjudecatar. Neîncălcarea principiului egalității. Nediscriminare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 408/2016, M. Of. nr. 683 din 2 septembrie 2016</i>) _____	815
Secțiunea 5. Efectele adjudecării _____	818
Secțiunea 6. Dispoziții speciale _____	818
Capitolul III. Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită _____	818
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	818
Secțiunea 2. Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite _____	818
Secțiunea 3. Plata sumei rezultate din urmărirea silită _____	818
TITLUL III. EXECUTAREA SILITĂ DIRECTĂ _____	818
Capitolul I. Dispoziții generale _____	818
Capitolul II. Predarea silită a bunurilor mobile _____	818
Capitolul III. Predarea silită a bunurilor imobile _____	818
Capitolul IV. Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face _____	818
Secțiunea 1. Dispoziții comune _____	818
Executarea silită. Executarea obligației de a face. Autorizarea creditorului de către instanța de executare de a o îndeplini pe cheltuiala debitorului. Desființarea unei construcții. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 382/2011, M. Of. nr. 406 din 9 iunie 2011</i>) _____	818
Executarea în natură a altor obligații de a face/nu face. Aplicarea de penalități. Mijloc de constrângere a debitorului obligat <i>intuitu personae</i> . Instanța de executare. Pronunțarea de către aceeași instanță atât asupra sumei definitiv datorate prin titlu executoriu, cât și asupra cererii de aplicare a penalității de întârziere. Compatibilitatea judecătorului. Contestația la executare. Respectarea drepturilor procesuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 5/2017, M. Of. nr. 329 din 8 mai 2017</i>) _____	819
Executarea în natură a altor obligații de a face/nu face. Aplicarea de penalități. Mijloc de constrângere a debitorului obligat <i>intuitu personae</i> . Sancțiune de drept procesual civil. Rațiunea legiuitorului. Încheierea pronunțată de judecător. Caracter executoriu. Respectarea dreptului de acces la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 525/2017, M. Of. nr. 763 din 26 septembrie 2017</i>) _____	822
Executarea hotărârilor judecătorești referitoare la minori. Valorizarea interesului superior al minorului. Măsurile procedurale graduale. Aplicarea penalităților de întârziere. Mijloc de constrângere a debitorului de a executa voluntar obligațiile privitoare la minori. Evitarea supunerii minorului la acte de executare care i-ar putea dăuna. Căi de atac. Impedimente la executare. Situația debitorului de rea-credință. Respectarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 847/2018, M. Of. nr. 177 din 5 martie 2019</i>) _____	826

Executarea în natură a altor obligații de a face/nu face. Aplicarea de penalități. Mijloc de constrângere a debitorului obligat <i>intuitu personae</i> . Înlăturarea ori reducerea penalităților. Beneficiu acordat de legiuitor debitorului de bună-credință. Contestația la executare. Finalitatea urmărită de legiuitor. Executarea integrală a titlului executoriu. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 665/2019, M. Of. nr. 115 din 14 februarie 2020</i>) _____	833
Secțiunea 2. Executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii referitoare la minori _____	838
Hotărâri judecătorești referitoare la minori. Refuzul minorului. Procedura de executare. Mijloace de constrângere indirectă. Stabilirea lor graduală. Aplicarea dreptului persoanei de a dispune de ea însăși doar persoanelor cu capacitate de exercițiu deplină. Respectarea dreptului de acces la justiție și a garanțiilor asociate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 710/2017, M. Of. nr. 278 din 29 martie 2018</i>) _____	838
CARTEA VI. PROCEDURI SPECIALE _____	841
TITLUL I. PROCEDURA DIVORȚULUI _____	841
Capitolul I. Dispoziții comune _____	841
Procesul de divorț. Caracter strict personal. Situația juridică diferită a părților. Obligativitatea prezenței personale a acestora. Excepție de la dreptul comun. Lipsa nejustificată a reclamantului. Sancțiuni procedurală specială. Condiții de aplicare. Respectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 580/2011, M. Of. nr. 520 din 25 iulie 2011</i>) _____	841
Procesul de divorț. Caracter strict personal. Absența nejustificată a reclamantului. Sancțiuni procedurală. Normă generală. Aplicare generală. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 305/2016, M. Of. nr. 485 din 29 iunie 2016</i>) _____	843
Capitolul II. Divorțul remediu _____	845
Secțiunea 1. Divorțul prin acordul soților _____	845
Secțiunea 2. Divorțul din motive de sănătate _____	845
Capitolul III. Divorțul din culpa soților _____	845
TITLUL II. PROCEDURA PUNERII SUB INTERDICȚIE JUDECĂTOREASCĂ _____	845
TITLUL III. PROCEDURA DE DECLARARE A MORTII _____	845
TITLUL IV. MĂSURI ASIGURĂTORII ȘI PROVIZORII _____	845
Capitolul I. Sechestrul asigurator _____	845
Secțiunea 1. Dispoziții generale _____	845
Măsurile asiguratorii. Procedură derogatorie de la dreptul comun. Căi de atac. Respectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 166/2005, M. Of. nr. 372 din 3 mai 2005</i>) _____	845
Măsurile asiguratorii. Procedură derogatorie de la dreptul comun. Rațiunea legiuitorului. Valorificarea dreptului recunoscut prin hotărâre judecătorească. Cale de atac. Respectarea garanțiilor procesuale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 577/2015, M. Of. nr. 827 din 5 noiembrie 2015</i>) _____	846
Secțiunea 2. Dispoziții speciale privind sechestrul asigurator al navelor civile _____	848
Capitolul II. Poprirea asiguratorie _____	848
Măsurile asiguratorii. Poprirea asiguratorie. Obiect. Căi de atac. Nesoluționarea fondului dreptului. Caracter provizoriu. Respectarea principiului egalității, a dreptului de acces liber la justiție și a dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1397/2011, M. Of. nr. 88 din 3 februarie 2012</i>) _____	848

Capitolul III. Sechestrul judiciar _____	851
Cererea de sechestrul judiciar. Procedură contencioasă. Plata cauțiunii. Condiții. Normă dispozitivă. Respectarea principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1016/2007, M. Of. nr. 809 din 27 noiembrie 2007</i>) _____	851
Capitolul IV. Măsurile provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală _____	852
TITLUL V. PROCEDURA PARTAJULUI JUDICIAR _____	852
Procedura partajului judiciar. Modalitățile partajului. Condiții. Atribuirea definitivă a bunului. Caracterul pregnant al principiului disponibilității părților în materia partajului. Legitimitatea constituțională a interpretării date legii de către judecători. Rolul activ al judecătorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 64/2014, M. Of. nr. 314 din 29 aprilie 2014</i>) _____	852
Partajul judiciar. Modalități de realizare. Vânzarea bunului. Modalitate extremă de lichidare a indiviziunii. Căi de atac. Caracter echitabil pentru toate părțile. Respectarea dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 138/2002, M. Of. nr. 370 din 31 mai 2002</i>) _____	856
TITLUL VI. PROCEDURA ORDONANȚEI PREȘEDINȚIALE _____	858
Proceduri speciale. Ordonanța președințială. Căi de atac. Ipoteza necitării părților. Situații juridice deosebite. Urgență. Măsurile cu caracter vremelnic. Neprejudicierea fondului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 732/2020, M. Of. nr. 1072 din 12 noiembrie 2020</i>) _____	858
Proceduri speciale. Ordonanța președințială. Hotărârea pronunțată. Cale de atac. Fizionomie specifică. Neafectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 3/2016, M. Of. nr. 170 din 7 martie 2016</i>) _____	860
TITLUL VII. CERERILE POSESORII _____	862
TITLUL VIII. PROCEDURA OFERTEI DE PLATĂ ȘI CONSEMNAȚIUNII _____	862
TITLUL IX. PROCEDURA ORDONANȚEI DE PLATĂ _____	862
Proceduri speciale. Ordonanța de plată. Caracter specific. Diferențiere față de dreptul comun. Cererea în anulare. Condiționarea exercitării ei în funcție de soluția pronunțată cu privire la cererea de emitere a ordonanței de plată. Condiționarea cererii accesorii de cea principală. Fundament juridic diferit. Caracterul reglementat al accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 413/2020, M. Of. nr. 805 din 2 septembrie 2020</i>) _____	862
TITLUL X. PROCEDURA CU PRIVIRE LA CERERILE DE VALOARE REDUSĂ _____	867
Cereri cu valoare redusă. Procedură specială. Caracter alternativ. Competența legiuitorului. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Neexpunerea publică a datelor privind viața intimă a părților. Libertatea de exprimare. Semnificație juridică diferită în raport cu dreptul la apărare. Dreptul la informație. Conținut juridic diferit față de caracterul public al ședinței de judecată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 101/2016, M. Of. nr. 364 din 12 mai 2016</i>) _____	867
Cererile cu valoare redusă. Procedură specială. Particularități juridice. Situații juridice diferite. Hotărâri juridice diferite. Excluderea procedurii de drept comun. Neincidența în cauză a Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017. Asigurarea în ansamblu a echității procedurii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 389/2020, M. Of. nr. 791 din 28 august 2020</i>) _____	870

CUPRINS	XLI
TITLUL XI. EVACUAREA DIN IMOBILELE FOLOSITE SAU OCUPATE FĂRĂ DREPT	878
Capitolul I. Dispoziții generale	878
Recursul. Nereglementarea recursului în anumite materii. Tempus regit actum. Procedura specială a evacuării din imobile folosite sau ocupate fără drept. Acțiunea în evacuare. Caracter special. Procedură contencioasă. Cale de atac. Plenitudinea garanțiilor procesuale asigurate părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 70/2020, M. Of. nr. 571 din 30 iunie 2020</i>)	878
Evacuarea din imobile folosite sau ocupate fără drept. Procedura de evacuare. Caracter contradictoriu. Apărările pârâtului în cazul judecării cu citare. Urmărirea egalității materiale. Neincidenta dreptului de proprietate privată. Plenitudinea garanțiilor procesuale și a celor privitoare la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 419/2021, M. Of. nr. 1111 din 22 noiembrie 2021</i>)	883
Capitolul II. Procedura de evacuare	890
Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept. Suspendarea executării. Condiții. Admiterea cererii de suspendare. Consecințe juridice. Plenitudinea garanțiilor procesuale de care se bucură pârâtul. Scopul reglementării. Competența exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 356/2020, M. Of. nr. 883 din 28 septembrie 2020</i>)	891
Capitolul III. Dispoziții speciale	893
TITLUL XII. PROCEDURA PRIVITOARE LA ÎNSCRIEREA DREPTURILOR DOBÂNDITE ÎN TEMEIUL UZUCAPIUNII	893
TITLUL XIII. PROCEDURA REFACERII ÎNSCRISURILOR ȘI HOTĂRĂRILOR DISPĂRUTE	893
TITLUL XIV. CAUȚIUNEA JUDICIARĂ	893
CARTEA VII. PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL	893
TITLUL I. COMPETENȚA INTERNAȚIONALĂ A INSTANȚELOR ROMÂNE	893
Capitolul I. Dispoziții generale	893
Capitolul II. Dispoziții speciale de competență internațională a instanțelor române	893
TITLUL II. LEGEA APLICABILĂ ÎN PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL	893
Capitolul I. Capacitatea și drepturile părților în proces	893
Capitolul II. Legea aplicabilă în materie procedurală	893
TITLUL III. EFICACITATEA HOTĂRĂRILOR STRĂINE	894
Capitolul I. Recunoașterea hotărârilor străine	894
Eficiența hotărârilor străine. Recunoașterea hotărârilor străine. Condiții. Mecanism simplificat de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești. Hotărâri pronunțate într-un stat nemembru al Uniunii Europene. Condiția reciprocității. Norme speciale de procedură. Asigurarea condițiilor egale de desfășurare a litigiilor ținând cont de sistemele juridice specifice. Realizarea aceluiași tratament procesual. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 294/2016, M. Of. nr. 616 din 11 august 2016</i>)	894
Capitolul II. Executarea hotărârilor străine	899
TITLUL IV. ARBITRAJUL INTERNAȚIONAL ȘI EFECTELE HOTĂRĂRILOR ARBITRALE STRĂINE	899
Capitolul I. Procesul arbitral internațional	899
Capitolul II. Efectele hotărârilor arbitrale străine	899

Capitolul III. Dispoziții finale _____	900
Stabilirea datei intrării în vigoare a legii. Înțelesul sintagmei „dată ulterioară prevăzută în textul ei”. Intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă la o dată ulterioară prevăzută în legea de punere în aplicare. Asigurarea premiselor cunoașterii legii de către destinatarii ei. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 371/2015, M. Of. nr. 579 din 3 august 2015</i>) _____	900
2. LEGISLAȚIE CONEXĂ _____	903
Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă _____	905
Titlul I. Dispoziții generale (art. 1 și art. 2) _____	905
Titlul II. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare (art. 3-12 ³) _____	905
Capitolul I. Dispoziții tranzitorii (art. 3-6) _____	905
Supraviețuirea normei de procedură sub imperiul căreia a pornit procesul. Dispoziție tranzitorie. Opțiunea exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 357/2019, M. Of. nr. 947 din 26 noiembrie 2019</i>) _____	905
Capitolul II. Dispoziții de punere în aplicare (art. 7-12 ³) _____	906
Căile de atac. Recursul. Materia contenciosului administrativ. Soluțiile ce pot fi pronunțate. Efectul suspensiv al hotărârii pronunțate în recurs. Suprimarea căii de atac a apelului. Cadrul legislativ stabilit de legiuitor. Opțiune exclusivă. Calitatea legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 217/2018, M. Of. nr. 589 din 11 iulie 2018</i>) _____	906
TITLUL III. MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR DISPOZIȚII ALE LEGII NR. 134/2010 PRIVIND CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ (ART. 13-15) _____	910
TITLUL IV. MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR LEGI SPECIALE (ART. 16-73) _____	910
TITLUL V. DISPOZIȚII FINALE (ART. 74-83) _____	910
Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă _____	911
Capitolul I. Modificarea și completarea unor acte normative în vederea degrevării instanțelor judecătorești _____	911
Secțiunea 1. Modificarea și completarea Codului de procedură penală (art. I-II) _____	911
Secțiunea 2. Modificarea și completarea unor acte normative în materie contravențională și în materia contenciosului administrativ și fiscal (art. III-X) _____	911
Capitolul II. Dispoziții privind pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă _____	911
Secțiunea 1. Dispoziții de punere în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă _____	911
Secțiunea 2. Măsuri tranzitorii pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (art. XII-XIX) _____	911
Hotărâri pronunțate în cererile privind conflictele de muncă și asigurări sociale. Hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului. Lipsa căii de atac a recursului. Opțiunea exclusivă a legiuitorului. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a egalității în fața legii. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 871/2018, M. Of. nr. 326 din 25 aprilie 2019</i>) _____	911
Recursul. Obiectul acestuia. Hotărârile pronunțate în conflicte de muncă. Exercițarea căilor de atac în condițiile legii. Semnificația și respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 72/2021, M. Of. nr. 410 din 20 aprilie 2021</i>) _____	914

Plângeri formulate împotriva încheierilor de carte funciară. Imposibilitatea exercitării recursului. Exercitarea căilor de atac în condițiile legii. Numărul gradelor de jurisdicție. Semnificația și respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 292/2017, M. Of. nr. 635 din 3 august 2017</i>) _____	919
Secțiunea 3. Modificarea unor acte normative în materia conflictelor de muncă și în materie de asigurări sociale (art. XX-XXI) _____	923
Capitolul III. Dispoziții tranzitorii și finale (art. XXIII-XXIV) _____	923
Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă _____	924
Ajutorul public judiciar. Limitele și condițiile privind acordarea lui. Scopul legiuitorului. Cererea de reexaminare. Soluționarea de către un alt complet de judecată. Caracterul definitiv al încheierii. Respectarea accesului liber la justiție și a dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 383/2014, M. Of. nr. 578 din 1 august 2014</i>) _____	924
Ajutorul public judiciar. Formă de asistență acordată de stat. Rațiunea reglementării. Condiții de acordare. Îndeplinirea exigențelor de claritate, precizie și previzibilitate. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 596/2017, M. Of. nr. 989 din 13 decembrie 2017</i>) _____	926
Capitolul I. Dispoziții generale (art. 1-5) _____	930
Ajutorul public judiciar. Ordonanțe de urgență ale Guvernului. Condiții de adoptare. Persoanele fizice, beneficiare ale ajutorului public judiciar. Situația diferită a persoanelor juridice. Respectarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 374/2014, M. Of. nr. 594 din 8 august 2014</i>) _____	930
Ajutor public judiciar. Determinarea beneficiarilor. Condițiile necesare acordării lui. Stabilirea expresă a cauzelor în care se acordă. Excluderea persoanelor juridice. Inexistența discriminării. Respectarea dreptului de acces la justiție a persoanelor juridice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 263/2009, M. Of. nr. 170 din 18 martie 2009</i>) _____	936
Ajutorul public judiciar. Formele acordării lui. Asistență prin avocat. Obligația plății cheltuielilor de judecată. Exercitarea drepturilor cu bună-credință. Respectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 845/2018, M. Of. nr. 209 din 15 martie 2019</i>) _____	938
Ajutor public judiciar. Condițiile și formele acordării lui. Conținutul noțiunii de „familie”. Fondul pentru ajutor public judiciar. Caracterul limitat al acestuia. Scopul reglementării. Facilitarea accesului liber la justiție. Asigurarea dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 48/2018, M. Of. nr. 380 din 3 mai 2018</i>) _____	942
Capitolul II. Formele ajutorului public judiciar și condițiile de acordare (art. 6-10 ¹) _____	946
Ajutorul public judiciar. Determinarea sferei persoanelor beneficiare. Opțiunea legiuitorului. Respectarea principiului egalității în drepturi și a accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 39/2015, M. Of. nr. 143 din 26 februarie 2015</i>) _____	946
Capitolul III. Competența și procedura de acordare a ajutorului public judiciar _____	948
Secțiunea 1. Dispoziții comune (art. 11-22) _____	948
Ajutor public judiciar. Rațiunea reglementării. Condiții. Refuzul acordării lui. Determinarea expresă a acestor cazuri. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 433/2015, M. Of. nr. 607 din 11 august 2015</i>) _____	948
Ajutorul public judiciar. Verificarea schimbării situației materiale a solicitantului. Caracterul nedefinitiv al încheierii judecătorești. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 1012/2010, M. Of. nr. 543 din 3 august 2010</i>) _____	952

Secțiunea 2. Asistența prin avocat (art. 23)	953
Secțiunea 3. Ajutorul public judiciar sub forma plății onorariului expertului, traducătorului sau interpretului (art. 24-25)	953
Secțiunea 4. Ajutorul public judiciar sub forma plății onorariului executorului judecătoresc (art. 26-32)	954
Secțiunea 5. Ajutorul public judiciar sub forma facilităților la plata taxelor judiciare (art. 33-34)	954
Capitolul IV. Asistența extrajudiciară (art. 35-37)	954
Capitolul V. Organizarea, coordonarea și controlul activității de acordare a ajutorului public judiciar (art. 38-40)	954
Capitolul VI. Reguli speciale privind acordarea ajutorului public judiciar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene sau altor persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru și formularea unei cereri de asistență judiciară către un alt stat membru al Uniunii Europene (art. 41-49)	954
Capitolul VII. Dispoziții finale și tranzitorii (art. 50-54)	954
Ajutorul public judiciar. Restituirea acestuia în cazul dobândirii ulterioare de bunuri sau drepturi de creanță. Respectarea accesului liber la justiție. Garantarea dreptului de proprietate. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 616/2017, M. Of. nr. 93 din 31 ianuarie 2018</i>)	954
Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	959
Ajutor public judiciar. Asistența judiciară. Persoane fizice. Persoane juridice. Diferența de tratament juridic. Opțiunea legiuitorului. Obligația pozitivă a legiuitorului. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 260/2021, M. Of. nr. 706 din 16 iulie 2021</i>)	959
Taxa judiciară de timbru. Taxarea cererilor evaluabile în bani. Stabilirea lor în funcție de valoarea obiectului litigiului. Calificarea cererilor. Atributul exclusiv al instanței de judecată. Taxarea cererilor privind despăgubiri pentru daune morale. Taxa judiciară de timbru fixă. Opțiunea legiuitorului. Includerea taxei judiciare de timbru în cheltuielile de judecată. Obligația constituțională a cetățenilor de a achita taxe și impozite. Neafectarea substanței dreptului. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 231/2016, M. Of. nr. 483 din 29 iunie 2016</i>)	963
Stabilirea taxei judiciare de timbru. Individualizarea ei în funcție de obiectul litigiului. Litigiu subsecvent cu natură juridică distinctă. Scutirea primului litigiu de la plata taxei judiciare de timbru. Irelevanța acestuia în privința litigiului ulterior. Respectarea principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 665/2017, M. Of. nr. 168 din 22 februarie 2018</i>)	966
Taxa judiciară de timbru. Timbrarea cererilor în materia partajului judiciar. Criteriu de stabilire. Scopul obligației de a plăti taxa judiciară de timbru. Aplicarea normei criticate tuturor persoanelor care apelează la serviciul justiției. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 730/2018, M. Of. nr. 152 din 26 februarie 2019</i>)	970
Taxa judiciară de timbru. Stabilirea cuantumului ei. Cererile în materia partajului judiciar. Creditorul personal al unuia dintre soți. Interes propriu în satisfacerea creanței. Respectarea dreptului de proprietate. Respectarea drepturilor procesuale ale părților. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 410/2018, M. Of. nr. 750 din 30 august 2018</i>)	971
Taxa judiciară de timbru. Acțiune privind stabilirea și acordarea de despăgubiri pentru daunele morale aduse onoarei, demnității sau reputației unei persoane fizice. Stabilirea taxei judiciare de timbru. Sumă fixă. Prerogativa exclusivă a legiuitorului. Obligația de plată a taxei judiciare de timbru. Respectarea principiului egalității în drepturi. Neîmpiedicarea accesului liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 188/2018, M. Of. nr. 508 din 20 iunie 2018</i>)	975

Taxa judiciară de timbru. Ordonanță de urgență. Respectarea condițiilor de constituționalitate necesare intrării în vigoare a acesteia. Obligația de plată anticipată a taxei judiciare de timbru. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 401/2017, M. Of. nr. 775 din 29 septembrie 2017</i>) _____	979
Contestația la executare. Obiectul acesteia. Circumscrierea lui doar la actele de executare. Excepție. Antamarea fondului în ipoteza în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească. Compatibilitatea taxei judiciare de timbru cu accesul liber la justiție. Ajutorul public judiciar. Obligația constituțională a cetățenilor de a plăti impozite și taxe. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 515/2014, M. Of. nr. 889 din 8 decembrie 2014</i>) _____	982
Taxa judiciară de timbru. Ordonanță de urgență a Guvernului. Îndeplinirea condițiilor constituționale pentru adoptarea acesteia. Scopul instituirii taxei judiciare de timbru. Destinația sumelor provenite din aceasta. Contraprestația efectuării actului de justiție. Respectarea principiului egalității și a dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 273/2015, M. Of. nr. 502 din 8 iulie 2015</i>) _____	986
Taxa judiciară de timbru. Semnificație juridică. Instituirea acesteia prin ordonanță de urgență. Delegarea legislativă. Respectarea condițiilor pentru adoptarea ordonanței de urgență. Taxarea cererii de revizuire. Respectarea principiului egalității. Destinația sumelor de bani rezultate din încasarea taxei judiciare de timbru. Neafectarea substanței dreptului de acces liber la justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 277/2021, M. Of. nr. 1156 din 6 decembrie 2021</i>) _____	990
Scutirea de la plata taxei judiciare de timbru a acțiunilor și cererilor referitoare la despăgubirile civile pentru prejudiciile materiale și morale în cauzele penale. Respectarea principiului neretroactivității legii civile. Încălcarea principiului egalității. Excluderea de la scutirea acordată a acțiunilor în răspundere civilă delictuală formulate pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care nu mai face obiectul acțiunii penale ca urmare a dezincriminării infracțiunii. Constatarea neconstituționalității situației de discriminare. Efectele deciziei. Neconstituționalitate (<i>Decizia nr. 387/2015, M. Of. nr. 555 din 27 iulie 2015</i>) _____	993
Taxa judiciară de timbru. Acțiunile întemeiate pe răspunderea civilă delictuală. Timbrarea lor. Fapta ilicită întrunește condițiile constitutive ale infracțiunii. Scutirea de la plata taxei judiciare de timbru. Situații juridice diferite. Tratatment juridic diferit. Plasarea protecției constituționale a vătămării corporale din culpă care a necesitat îngrijiri medicale sub 90 de zile în sfera răspunderii delictuale. Marja de apreciere a legiuitorului. Caracterul de cheltuieli publice a celor ocazionate de realizarea actului de justiție. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 711/2017, M. Of. nr. 267 din 27 martie 2018</i>) _____	999
Taxa judiciară de timbru. Scutirea de la plată a acțiunilor și cererilor referitoare la drepturile și interesele legitime pretinse de foștii deținuți și persecutați pentru motive politice în perioada regimului comunist din România. Scutirea de la plată a cererilor privind constatarea caracterului politic al condamnării și privind obținerea unor despăgubiri, formulate în temeiul Legii nr. 221/2009, indiferent de persoana care are calitate procesuală activă. Caracterul de lege specială al acesteia în raport de O.U.G. nr. 80/2013. Aplicarea principiului specialia generalibus derogant. Opțiunea legiuitorului. Respectarea principiului egalității, a dreptului de acces la justiție și a dreptului de proprietate privată. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 836/2018, M. Of. nr. 220 din 21 martie 2019</i>) _____	1004
Taxa judiciară de timbru. Scutiri de la plata ei. Determinarea beneficiarilor. Circumscrierea cererilor supuse scutirii. Principiul egalității nu presupune egalitatea între cetățeni și autoritățile publice. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 497/2020, M. Of. nr. 967 din 21 octombrie 2020</i>) _____	1007
Taxa judiciară de timbru. Cererile de revendicare imobiliară. Raportarea la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăților imobiliare. Obligația de plată a taxei judiciare de timbru. Natura juridică de drept	

- fiscal a obligației de plată a acesteia. Compatibilitatea dreptului de acces liber la justiție cu plata taxei judiciare de timbru. Constituționalitate (*Decizia nr. 465/2016, M. Of. nr. 693 din 7 septembrie 2016*) _____ 1009
- Taxa judiciară de timbru. Soluționarea cererii de reexaminare. Procedură. Rațiunea legiuitorului. Protejarea egală a drepturilor garantate în măsura identității acestora. Standardul național de protecție superior celor din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Adoptarea ordonanței de urgență privind taxa judiciară de timbru. Excepție de la principiul separației puterilor în stat. Constituționalitate (*Decizia nr. 844/2017, M. Of. nr. 236 din 16 martie 2018*) ____ 1013
- Taxa judiciară de timbru. Plata în solidar a acesteia. Condiții. Cererea de reexaminare. Titularul ei. Raportul de autoritate născut între beneficiarul serviciului public al justiției și instanța de judecată. Instituirea regulilor de desfășurare a procesului. Atributul exclusiv al legiuitorului. Respectarea principiului egalității și a dreptului la un proces echitabil. Înfăptuirea justiției. Constituționalitate (*Decizia nr. 470/2018, M. Of. nr. 906 din 29 octombrie 2018*) _____ 1019
- Taxa judiciară de timbru. Elemente ulterioare care determină o valoare mai mare a obiectului cererii decât cea la care s-a taxat inițial. Suplimentarea taxei judiciare de timbru la noua valoare. Verificarea plății taxei judiciare de timbru și în fazele procesuale ulterioare. Obligația de plată a diferenței. Cererea de reexaminare. Procedura de soluționare. Caracterul de titlu executoriu a hotărârii judecătorești. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil. Constituționalitate (*Decizia nr. 500/2019, M. Of. nr. 932 din 20 noiembrie 2019*) _____ 1023
- Taxa judiciară de timbru. Cerere de reexaminare a modului de stabilire. Titularul dreptului. Instituirea regulilor procedurale de desfășurare a procesului în fața instanței. Competența exclusivă a legiuitorului. Constituționalitate (*Decizia nr. 114/2021, M. Of. nr. 560 din 31 mai 2021*) _____ 1029
- Taxa judiciară de timbru. Eșalonarea/amânarea plății acesteia. Caracterul de titlu executoriu al hotărârii de încuviințare a eșalonării/amânării. Cunoașterea anticipată a consecințelor hotărârii judecătorești. Posibilitatea refuzului anticipat de a plăti taxa judiciară de timbru. Respectarea dreptului de acces liber la justiție și a principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (*Decizia nr. 722/2018, M. Of. nr. 236 din 27 martie 2019*) _____ 1032
- Taxa judiciară de timbru. Plata acesteia. Facilități acordate exclusiv persoanelor juridice. Condiții. Scutiri acordate exclusiv persoanelor fizice. Regim juridic diferit. Scutirea autorităților publice de la plata taxelor și a altor cheltuieli efectuate în vederea realizării creanțelor bugetare. Justificare obiectivă și rațională. Neîmpiedicarea accesului la justiție a persoanelor juridice. Constituționalitate (*Decizia nr. 29/2019, M. Of. nr. 248 din 1 aprilie 2019*) _____ 1035
- Taxa judiciară de timbru. Restituirea în tot sau în parte a sumelor achitate cu acest titlu. Condițiile și cauzele în care operează. Rațiunea legiuitorului. Acoperirea cheltuielilor deja efectuate de către serviciul public al justiției. Natura de cheltuială publică a taxei judiciare de timbru. Evitarea îmbogățirii fără justă cauză a statului. Constituționalitate (*Decizia nr. 283/2016, M. Of. nr. 548 din 20 iulie 2016*) _____ 1039
- Taxa judiciară de timbru. Restituirea acesteia în cazul administrării probelor de către avocați sau consilieri juridici. Aparentă excepție de la principiul nemijlocirii în procesul civil. Respectarea principiului egalității în drepturi. Constituționalitate (*Decizia nr. 40/2015, M. Of. nr. 143 din 26 februarie 2015*) _____ 1041
- Cereri și acțiuni în justiție anulate ca insuficient timbrate. Nerestituirea taxelor judiciare de timbru. Respectarea dreptului de acces liber la justiție. Obligația cetățenilor de a contribui la cheltuielile publice. Constituționalitate (*Decizia nr. 150/2021, M. Of. nr. 523 din 20 mai 2021*) _____ 1044

Remunerația curatorului special. Stabilirea sumei de către instanța de judecată. Numirea curatorului în cazul încuviințării citării părții pârâte prin publicitate. Caracter imperativ. Avansarea sumei de către cealaltă parte. Condiții. Caracterul de cheltuieli de judecată al acestor sume. Consecințe juridice. Respectarea dreptului de acces la justiție. Respectarea dreptului la apărare. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 364/2014, M. Of. nr. 542 din 22 iulie 2014</i>) _____	1047
Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești _____	1051
Executorii judecătorești. Sfera administrativă a procesului civil. Serviciu de interes public. Executarea silită a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii. Controlul actelor emise de executorii judecătorești. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 631/2007, M. Of. nr. 518 din 1 august 2007</i>) _____	1051
Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară _____	1054
Capitolul I. Dispoziții generale (art. 1-6) _____	1054
Capitolul II. Calitatea de expert tehnic judiciar (art. 7-16 ¹) _____	1054
Capitolul III. Reguli procedurale privind expertiza tehnică judiciară (art. 17-25) _____	1054
Probele. Expertiza tehnică judiciară. Organul care o dispune. Stabilirea onorariului. Criterii. Incidența ajutorului public judiciar. Respectarea garanțiilor procedurale. Constituționalitate (<i>Decizia nr. 343/2013, M. Of. nr. 669 din 31 octombrie 2013</i>) _____	1054
Capitolul IV. Organizarea activității de expertiză tehnică extrajudiciară (art. 26-31) _____	1059
Capitolul V. Atribuțiile Biroului central pentru expertize tehnice judiciare și ale birourilor locale pentru expertize judiciare tehnice și contabile (art. 32-33) _____	1059
Capitolul VI. Răspunderi și sancțiuni (art. 34-36) _____	1059
Capitolul VII. Dispoziții tranzitorii și finale (art. 37-42) _____	1059
Tabel privind trimiterile jurisprudențiale _____	1060

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ REFLECTAT ÎN JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

– *cu legislație conexă* –

Prof. univ. dr. **Mona-Maria Pivniceru**, Dr. **Benke Károly**
(coord.)

Dr. Valentina Bărbățeanu, Ioana Marilena Chiorean,
Andreea Costin, Irina Loredana Gulie, Patricia Marilena Ionea,
Simina Popescu-Marin, Cristina-Cătălina Turcu

Editura
Hamangiu
2022

Art. 142. Instanța competentă

1. Strămutare. Instanța competentă să soluționeze cererea. Prezumția constituțională de imparțialitate. Garanție a dreptului la un proces echitabil. Felurile imparțialității. Lipsa de imparțialitate obiectivă dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel. Rolul aparențelor în aprecierea imparțialității obiective. Încălcarea principiului imparțialității justiției. Neconstituționalitate

Obligația legală de consemnare a cauțiunii. Condiție prealabilă a suspendării judecării procesului. Garanție a exercitării cu bună-credință a drepturilor procesuale. Limitele accesului liber la justiție. Caracter proporțional. Constituționalitate

Norma criticată	<p>Art. 142 alin. (1) teza întâi, art. 143 alin. (1) cu referire la sintagma „cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei” și art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ., care au următorul cuprins:</p> <p>– Art. 142 alin. (1) teza întâi: „(1) Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența curții de apel, dacă instanța de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripția acesteia. Dacă strămutarea se cere de la curtea de apel, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. Cererea de strămutare se depune la instanța competentă să o soluționeze, care va înștiința de îndată instanța de la care s-a cerut strămutarea despre formularea cererii de strămutare”;</p> <p>– Art. 143 alin. (1) cu referire la sintagma „cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei”: „(1) La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleași condiții, fără citarea părților, chiar înainte de primul termen de judecată”;</p> <p>– Art. 145 alin. (1) teza întâi: „(1) În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Înalta Curte de Casație și Justiție va strămuta judecarea cauzei la una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța de la care se cere strămutarea”.</p>
Texte constituționale și convenționale invocate	<p>Texte constituționale:</p> <p>Art. 20 alin. (1) referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, art. 124 alin. (2) privind unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției</p>

	<p>Texte convenționale: Art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale</p>
<p>Critica de neconstituționalitate formulată</p>	<p>Excepția de neconstituționalitate a fost invocată într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de strămutare a unui proces aflat pe rolul unei judecătoriai.</p> <p>Se susține, în esență, că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. sunt neconstituționale, deoarece instanța chemată să judece asupra cererii de strămutare este chiar instanța din care face parte persoana a cărei calitate o reprezintă motivul cererii de strămutare, prin urmare însăși rațiunea strămutării este golită de conținut. Se mai arată că există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorului care urmează să soluționeze procesul din cauza calității uneia dintre părți care este judecător la curtea de apel și membru în Colegiul de conducere al acestei instanțe. Aceste îndoieli subzistă indiferent de instanța din circumscripția curții de apel la care va fi trimisă cauza spre judecare. Astfel, dispozițiile legale criticate încalcă dreptul la un proces echitabil și principiul imparțialității justiției, întrucât există o realitate obiectivă din care rezultă o bănuială legitimă privind lipsa de imparțialitate a instanței chemate să se pronunțe asupra cererii de strămutare, reprezentată de apartenența la instanță și la Colegiul de conducere al instanței a persoanei a cărei calitate o reprezintă motivul cererii de strămutare. Se mai susține că cerința imparțialității tribunalului, cerință privită atât din punct de vedere obiectiv, cât și din punct de vedere subiectiv, raportat la calitatea părților, rezultă și din prevederile art. 6 parag. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.</p> <p>Referitor la sintagma „<i>cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei</i>” cuprinsă în dispozițiile art. 143 alin. (1) C. proc. civ., autoarea excepției arată că aceasta este neconstituțională, deoarece instituie o condiție restrictivă de acces la justiție, respectiv de exercitare a cererii de suspendare. Arată că nu există nicio rațiune pentru care se impune o cerință suplimentară pentru suspendarea cauzei pentru judecarea căreia se solicită strămutarea. Autoarea excepției își sprijină critica și pe faptul că cererea de strămutare se judecă de urgență, potrivit art. 144 alin. (1) C. proc. civ., iar în cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunțată este desființată de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare, astfel cum se prevede la alin. (2) al art. 145 C. proc. civ. Mai arată că cerința consemnării unei cauțiuni îngrădește accesul liber la justiție fără îndeplinirea condițiilor de justificare rezonabilă și proporționalitate între măsură și ingerința efectivă.</p>

Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<p><i>Autoarea excepției a solicitat strămutarea procesului de la Judecătoria Suceava, considerând că există bănuiala legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului care va judeca fondul cauzei determinată de calitatea reclamantului contestator din proces, respectiv aceea de judecător la Curtea de Apel Suceava, Secția a II-a civilă și de membru al Colegiului de conducere al acestei instanțe.</i></p> <p><i>Se ridică problema de a stabili dacă motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului subzistă în fața tuturor instanțelor din circumscripția Curții de Apel Suceava la care va fi trimisă cauza spre judecare.</i></p> <p><i>Noțiunea de strămutare se definește ca fiind acea instituție procesuală prin care o instanță competentă potrivit regulilor generale de competență va fi desesizată de judecarea unei cauze în favoarea unei alte instanțe de același grad, pentru motive care pun la îndoială imparțialitatea ei.</i></p> <p><i>Strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil.</i></p> <p><i>Instanța supremă are competența de a soluționa numai cererile de strămutare întemeiate pe motive de siguranță publică, precum și cele care se referă la strămutarea cauzelor de la curțile de apel.</i></p> <p><i>Instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă este curtea de apel în circumscripția căreia se află instanța de la care se cere strămutarea procesului.</i></p> <p><i>În caz de admitere a cererii de strămutare, va trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa.</i></p>	<p>Art. 21 alin. (3) și art. 124 alin. (2) din Constituție <i>Art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ.</i> Curtea a observat că, în speță, autoarea excepției de neconstituționalitate a solicitat, în temeiul art. 140 alin. (1) și (2) și art. 141 C. proc. civ., Curții de Apel Suceava strămutarea procesului de la Judecătoria Suceava, considerând că există bănuiala legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului care va judeca fondul cauzei determinată de calitatea reclamantului contestator din proces, respectiv aceea de judecător la Curtea de Apel Suceava, Secția a II-a civilă și de membru al Colegiului de conducere al acestei instanțe. Curtea de Apel Suceava a admis cererea și, în temeiul art. 145 C. proc. civ., a strămutat judecarea pricinii de la Judecătoria Suceava la Judecătoria Vatra Dornei, județul Suceava. Totodată, a dispus păstrarea actelor de procedură îndeplinite până la această dată. În aceste circumstanțe, se ridică problema de a stabili dacă motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului subzistă în fața tuturor instanțelor din circumscripția Curții de Apel Suceava la care va fi trimisă cauza spre judecare, având în vedere faptul că persoana a cărei calitate reprezintă motivul cererii de strămutare poate avea un ascendent asupra judecătorilor fondului, tocmai din cauza poziției ierarhice superioare a instanței din care aceasta face parte.</p> <p>Referitor la noțiunea de strămutare, Curtea a observat că aceasta se definește ca fiind acea instituție procesuală prin care o instanță competentă, potrivit regulilor generale de competență, va fi desesizată de judecarea unei cauze în favoarea unei alte instanțe de același grad, pentru motive care pun la îndoială imparțialitatea ei. Astfel, strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil. În ceea ce privește instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare, Curtea a reținut că în reglementarea procesuală civilă anterioară aceasta era Înalta Curte de Casație și Justiție. În prezent, instanța supremă are competența de a soluționa numai cererile de strămutare întemeiate pe motive de siguranță publică, precum și cele care se referă la strămutarea cauzelor de la curțile de apel. În actuala reglementare procesuală civilă instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă este curtea de apel în circumscripția căreia se află instanța de la care se cere strămutarea procesului, curtea de apel care, potrivit art. 145 C. proc. civ., în caz de admitere a cererii de strămutare, va trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza</p>

Rațiunea stabilirii curții de apel ca instanță competentă să judece cererile de strămutare de la judecătoriile sau tribunalele din circumscripția sa ține de buna administrare a justiției, asigurată prin apropierea instanței care soluționează cererea de strămutare de locul în care se susține că există împrejurările invocate de către petent.

Imparțialitatea magistratului, ca garanție a dreptului la un proces echitabil, poate fi apreciată într-un dublu sens: subiectiv și obiectiv.

Imparțialitatea subiectivă este prezumată până la proba contrară.

Aprecierea obiectivă a imparțialității constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni de lipsă de imparțialitate.

Judecătorii se bucură de prezumția constituțională de imparțialitate, aceasta fiind atașată statutului lor profesional.

Prezumția poate fi răsturnată, în mod individual, cu privire la fiecare judecător în parte.

În cauza de față se critică imparțialitatea obiectivă a judecătorului, dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel, deci la o posibilă instanță de control judiciar.

Strămutarea la altă instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel nu este în toate cauzele suficientă pentru a înlătura motivele de

circumstanțelor procesului, calității părților ori unor relații conflictuale locale [art. 140 alin. (2) C. proc. civ.].

Rațiunea stabilirii curții de apel ca instanță competentă să judece cererile de strămutare de la judecătoriile sau tribunalele din circumscripția sa ține de buna administrare a justiției, asigurată prin apropierea instanței care soluționează cererea de strămutare de locul în care se susține că există împrejurările invocate de către petent. De asemenea, prin stabilirea acestei reguli s-a urmărit evitarea supraîncărcării instanței supreme și prelungirea duratei procesului, reducându-se în mod semnificativ și costurile pentru părți, în primul rând cele legate de deplasare.

Curtea a reținut că, în jurisprudența sa, respectiv Decizia nr. 333/2014, M. Of. nr. 533 din 17 iulie 2014, reiterând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a stabilit că **imparțialitatea** magistratului, ca garanție a dreptului la un proces echitabil, poate fi apreciată într-un dublu sens: un demers subiectiv, ce tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate subiectivă, și un demers obiectiv, cu scopul de a determina dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate obiectivă (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 1 octombrie 1982, pronunțată în cauza *Piersack împotriva Belgiei*, par. 30). De asemenea, Curtea a reținut că **imparțialitatea subiectivă** este prezumată până la proba contrară, în schimb, **aprecierea obiectivă** a imparțialității constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni de lipsă de imparțialitate (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 24 mai 1989, pronunțată în cauza *Hauschildt împotriva Danemarcei*, par. 47).

Analizând art. 124 alin. (2) din Constituție, Curtea a constatat că **judecătorii** se bucură de prezumția constituțională de imparțialitate, aceasta fiind atașată statutului lor profesional. Această prezumție poate fi însă **răsturnată**, în mod individual, cu privire la fiecare judecător în parte, în condițiile în care se demonstrează lipsa imparțialității subiective sau obiective a judecătorului. Din această perspectivă, Curtea a reținut că **ceea ce se critică** în cauza de față nu este imparțialitatea subiectivă, ci cea obiectivă a judecătorului, dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel, deci la o posibilă instanță de control judiciar.

În ceea ce privește imparțialitatea obiectivă, Curtea a constatat că **strămutarea** la altă instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel nu este în toate cauzele suficientă pentru a înlătura motivele de bănuială legitimă care au stat la baza măsurii

<p><i>bănuială legitimă care au stat la baza măsurii strămutării, ceea ce înseamnă că se poate prezuma că acestea vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel.</i></p> <p><i>Într-un mod ipotetic, în circumstanțele cauzei, formularea unei noi cereri de strămutare nu ar conduce decât la investirea unei alte judecătorești din circumscripția aceleiași curți de apel, astfel că acest incident procedural rămâne fără finalitate.</i></p> <p><i>Motivul de bănuială legitimă evocat de autoarea excepției de neconstituționalitate nu poate fi înlăturat în temeiul normelor procedurale criticate.</i></p> <p><i>Acestea nu își ating scopul pentru care au fost edictate, respectiv nu sunt de natură a înlătura îndoielile cu privire la parțialitatea instanței de judecată.</i></p> <p><i>În ipoteza în care un judecător este reclamant într-un proces, acesta va sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate.</i></p> <p><i>În ipoteza în care un judecător este pârât într-un proces, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate.</i></p> <p><i>Este reglementată astfel alternativa la instituția strămutării.</i></p>	<p>strămutării, ceea ce înseamnă că se poate prezuma că acestea vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel. Potrivit art. 146 alin. (1) C. proc. civ., strămutarea nu poate fi cerută din nou, norma procedurală urmărind evitarea formulării șicanatorii a unor noi cereri de strămutare. Într-un mod ipotetic, în circumstanțele cauzei, formularea unei noi cereri de strămutare nu ar conduce decât la investirea unei alte judecătorești din circumscripția aceleiași curți de apel, astfel că acest incident procedural rămâne fără finalitate. Dispozițiile alin. (2) al art. 146 prevăd că cererea de strămutare a cauzei introdusă cu nerespectarea prevederilor alin. (1), respectiv dacă nu se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau invite după soluționarea acesteia, este inadmisibilă dacă pricina se află pe rolul aceleiași instanțe.</p> <p>Având în vedere faptul că, în speță, motivul de bănuială legitimă evocat de autoarea excepției de neconstituționalitate nu poate fi înlăturat în temeiul normelor procedurale criticate, Curtea a apreciat că acestea nu își ating scopul pentru care au fost edictate, respectiv nu sunt de natură a înlătura îndoielile cu privire la parțialitatea instanței de judecată.</p> <p>În analiza mecanismului procedurii reglementate de dispozițiile legale criticate Curtea a observat că, pentru ipoteza în care un judecător este parte într-un proces, Codul de procedură civilă reglementează situația particulară a acestor cauze și pune la dispoziția acestuia o normă procedurală alternativă, dând posibilitatea reclamantului judecător de a alege între instanțe deopotrivă competente. Astfel, norma cuprinsă în art. 127 alin. (1) C. proc. civ., potrivit căreia „<i>Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cerere de competența instanței la care își desfășoară activitatea, va sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța la care își desfășoară activitatea</i>”, este un mijloc procedural care urmărește înlăturarea oricărei suspiciuni de soluționare părtinitoare a cauzei datorate calității părții. De asemenea, dispoziția legală menționată la alin. (2) reglementează și situația pârâtului judecător. Astfel, în cazul în care cererea se introduce împotriva unui judecător care își desfășoară activitatea la instanța competentă să judece cauza, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care ar fi fost competentă, potrivit legii. Art. 127 C. proc. civ. apare astfel ca fiind alternativa la instituția strămutării, în ipoteza aplicării sale nemai-fiind necesară sesizarea curții de apel sau a instanței supreme, după caz, pentru a se pronunța asupra cererii de strămutare a procesului</p>
---	--

În cauza de față, reclamantul judecător nu ar fi putut uza de aceste prevederi legale și nici instanța competentă nu ar fi putut invoca nerespectarea acestora.

Neexistând un mecanism procedural alternativ care să permită corectarea normelor legale criticate, datorită circumstanțelor cauzei, se justifică temerile autoarei excepției de neconstituționalitate în ceea ce privește imparțialitatea obiectivă a instanței care trebuie să judece fondul cauzei în urma admiterii cererii de strămutare.

În aprecierea imparțialității obiective, aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor.

Dispozițiile legale criticate încalcă principiul imparțialității justiției și dreptul la un proces echitabil în măsura în care motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece cauza.

Competența de soluționare a unor asemenea cereri de strămutare nu poate reveni curții de apel.

Strămutarea urmează să fie făcută din raza curții de apel, noțiune cu aceeași finalitate și semnificație juridică cu cea „de la curtea de apel”.

Legiuitorului îi revine sarcina de a reconfigura regulile de competență în materia strămutării.

civil pe motiv de bănuială legitimă cu privire la lipsa de imparțialitate a judecătorilor din cauza calității părților.

Curtea a observat că, în speța de față, reclamantul judecător **nu ar fi putut uza** de prevederile art. 127 alin. (1) C. proc. civ. și nici instanța competentă să-i soluționeze cauza nu ar fi putut invoca nerespectarea acestora, atât timp cât aceste dispoziții procedurale circumscriu obligația reclamantului judecător de a introduce cererea la o instanță de același grad din circumscripția unei curți de apel învecinate doar calității sale de a fi judecător la instanța competentă să-i soluționeze cauza, nu și la o instanță de grad superior.

Astfel, **neexistând** un mecanism procedural alternativ care să permită corectarea normelor legale criticate, Curtea a constatat că, datorită circumstanțelor cauzei, se justifică temerile autoarei excepției de neconstituționalitate în ceea ce privește imparțialitatea obiectivă a instanței care trebuie să judece fondul cauzei în urma admiterii cererii de strămutare. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, în **aprecierea imparțialității obiective**, aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 1982 pronunțată în cauza *Piersack împotriva Belgiei*, parag. 28-32, Hotărârea din 26 octombrie 1984 pronunțată în cauza *De Cubber împotriva Belgiei*, parag. 25-30, sau Hotărârea din 24 mai 1989 pronunțată în cauza *Hauschildt împotriva Danemarcei*, parag. 46-52).

Așadar, **dispozițiile** art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. apar ca fiind neconstituționale, încalcând principiul imparțialității justiției cuprins în art. 124 alin. (2) și, implicit, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, în măsura în care motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece cauza. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, **competența de soluționare** a unor asemenea cereri de strămutare nu poate reveni curții de apel. De aceea, în situația dată, **strămutarea** urmează să fie făcută din raza curții de apel, noțiune cu aceeași finalitate și semnificație juridică cu cea „de la curtea de apel”, fiind astfel aplicabilă, *mutatis mutandis*, în această ipoteză, teza a doua a art. 142 alin. (1) C. proc. civ. De asemenea, Curtea Constituțională reține că, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție, îi revine legiuitorului sarcina de a **reconfigura** regulile de competență în materia strămutării, în condițiile art. 122 C. proc. civ., însă acesta trebuie să respecte prezenta decizie și să creeze un mecanism apt să surmonteze deficiențele de aplicare a art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ., eventual prin adaptarea, spre exemplu, a art. 127 C. proc. civ.

<p><i>Textul criticat prevede că la solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei.</i></p> <p><i>Principiul accesului liber la justiție implică adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale.</i></p> <p><i>Accesul liber la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor.</i></p> <p><i>Limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta.</i></p> <p><i>Prin edictarea normei legale criticate, legiuitorul și-a exercitat competența dată în sarcina sa de Constituție.</i></p> <p><i>Solicitarea suspendării judecării fondului în cazul formulării unei cereri de strămutare este o fațetă a accesului liber la justiție.</i></p> <p><i>Darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei nu reprezintă o condiție de admisibilitate a cererii de strămutare ci este o condiție prealabilă a suspendării judecării procesului de</i></p>	<p>Art. 21 din Constituție <i>Art. 143 alin. (1) C. proc. civ.</i></p> <p>Referitor la critica privind neconstituționalitatea dispozițiilor art. 143 alin. (1) C. proc. civ. în ceea ce privește sintagma „<i>cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei</i>”, Curtea a reținut că ipoteza normativă a acestui text legal reglementează că, la solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. De aceea, autoarea excepției de neconstituționalitate consideră că obligația consemnării unei cauțiuni reprezintă o condiție prin care se restrânge exercitarea dreptului său de a formula cerere de suspendare, astfel încât se restrânge și accesul la justiție. Consideră că nu există nicio rațiune pentru care se impune o cerință suplimentară pentru suspendarea cauzei pentru judecarea căreia se solicită strămutarea. Își sprijină critica și pe faptul că cererea de strămutare se judecă de urgență, potrivit art. 144 alin. (1) C. proc. civ., iar în cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunțată este desființată de drept prin efectul aditerii cererii de strămutare, astfel cum se prevede la alin. (2) al art. 145 C. proc. civ.</p> <p>Referitor la critica de neconstituționalitate raportată la dispozițiile constituționale ale art. 21, Curtea a reținut că, în jurisprudența sa, spre exemplu, prin Decizia nr. 189/2006, M. Of. nr. 307 din 5 aprilie 2006, a statuat că principiul accesului liber la justiție implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale. O atare orientare jurisprudențială este dată de faptul că accesul liber la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor, prin raportare la dispozițiile art. 21 din Constituție. Aceste condiționări pe care legiuitorul le impune nu pot afecta dreptul fundamental în chiar substanța sa. Prin urmare, limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta.</p> <p>Raportat la cauza de față, Curtea a reținut că legiuitorul, prin edictarea normei legale criticate, și-a exercitat tocmai competența dată în sarcina sa de textul art. 126 alin. (2) din Constituție, ținând cont de specificul judecării cererii de strămutare, prevăzută de art. 144 C. proc. civ. Întrucât solicitarea suspendării judecării fondului în cazul formulării unei cereri de strămutare poate fi calificată ca o fațetă a accesului liber la justiție și fiind vorba de o intervenție etatică, Curtea a constatat că darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei, deși nu reprezintă o condiție de admisibilitate a cererii de strămutare, este o condiție prealabilă a suspendării judecării</p>
---	---

<p><i>instanța de la care se cere strămutarea.</i></p> <p><i>Adoptarea de către legiuitor a măsurii criticate se circumscrie unui scop legitim.</i></p> <p><i>Instituirea obligației de consemnare a cauțiunii reprezintă o măsură legislativă adecvată, necesară și care păstrează un just echilibru între cerințele de interes general protejate de legiuitor și interesul individual al justițiabilului.</i></p> <p><i>Cererea de suspendare nu are nicio înrâurire asupra soluționării cererii de strămutare.</i></p>	<p>procesului de instanța de la care se cere strămutarea. Curtea a constatat că prin instituirea cauțiunii, legiuitorul a urmărit, pe de o parte, descurajarea cererilor nefundamentate sau exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale, iar, pe de altă parte, să constituie o garanție destinată acoperirii eventualelor pagube ce ar putea fi produse părții împotriva căreia se cere luarea unor măsuri, în condițiile în care cererea celui ce plătește cauțiunea se respinge. Așadar, aceste obiective urmărite prin adoptarea de către legiuitor a măsurii criticate se circumscriu unui scop legitim.</p> <p>De asemenea, Curtea a constatat că instituirea acestei obligații de consemnare a cauțiunii reprezintă o măsură legislativă adecvată, necesară și care păstrează un just echilibru între cerințele de interes general protejate de legiuitor – prevenirea exercitării cu rea-credință a drepturilor procesuale și îndeustularea părții care a suferit eventualele pagube – și interesul individual al justițiabilului de a avea acces efectiv la instanță în vederea folosirii mijloacelor procedurale puse la dispoziția sa.</p> <p>De altfel, Curtea a mai reținut că, pe de o parte, cererea de suspendare nu are nicio înrâurire asupra soluționării cererii de strămutare, iar, pe de altă parte, dispozițiile legale referitoare la judecarea cererii de strămutare reglementează o procedură accelerată tocmai pentru înlăturarea eventualelor întârzieri.</p>
<p>Soluția pronunțată</p>	<p>1. S-a dispus admiterea excepției de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți.</p> <p>2. S-a dispus respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 143 alin. (1) C. proc. civ., în ceea ce privește sintagma „<i>cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei</i>”.</p>

(Decizia nr. 558/2014, M. Of. nr. 897 din 16 decembrie 2014)

NOTĂ:

Ca urmare a admiterii excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ., legiuitorul a pus de acord dispozițiile legale criticate cu decizia Curții Constituționale prin Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în M. Of. nr. 1074 din 18 decembrie 2018.

2. Strămutare. Imparțialitate obiectivă a instanței ce judecă fondul dată de calitatea de parte a curții de apel în circumscripția căreia funcționează. Rolul aparențelor în aprecierea imparțialității obiective. Imparțialitatea justiției. Proces echitabil. Neconstituționalitate

<p>Norma criticată</p>	<p>Art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ., care au următorul cuprins:</p>
-------------------------------	---

	<p>– Art. 142 alin. (1) teza întâi: „Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența curții de apel, dacă instanța de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripția acesteia. Dacă strămutarea se cere de la curtea de apel, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. Cererea de strămutare se depune la instanța competentă să o soluționeze, care va înștiința de îndată instanța de la care s-a cerut strămutarea despre formularea cererii de strămutare”;</p> <p>– Art. 145 alin. (1) teza întâi: „În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Înalta Curte de Casație și Justiție va strămuta judecarea cauzei la una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța de la care se cere strămutarea”.</p> <p>În prezent, art. 142 alin. (1) C. proc. civ. a fost modificat prin Legea nr. 310/2018 și cuprinde în conținutul său teza potrivit căreia „În cazul cererilor de strămutare întemeiate pe motivul de bănuială legitimă vizând calitatea părții de judecător la o instanță din circumscripția curții de apel competente, precum și a celor vizând calitatea de parte a unei instanțe din circumscripția aceleiași curți, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție”.</p>
Texte constituționale invocate	Art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și art. 124 alin. (2) privind unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției
Critica de neconstituționalitate formulată	<p>Excepția de neconstituționalitate a fost invocată într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de strămutare a acțiunii civile formulate de autoarea excepției, în calitate de reclamantă, în contradictoriu cu Curtea de Apel Cluj, în calitate de pârâtă.</p> <p>Se susține, în esență, că admiterea cererii de strămutare în conformitate cu prevederile art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. va avea drept efect trimiterea cauzei la o altă instanță, egală în grad cu instanța la care a introdus acțiunea, dar tot din circumscripția aceleiași curți de apel. Prin urmare, soluționarea cererii de strămutare nu va înlătura în niciun fel suspiciunea cu privire la imparțialitatea instanței care va fi investită să judece cauza după strămutare.</p> <p>Se arată că însăși judecarea cererii de strămutare urmează a fi făcută de o instanță constituită din judecători de la curtea de apel, situație care pune sub semnul întrebării imparțialitatea judecătorului ce trebuie să soluționeze cererea de strămutare, imparțialitate privită atât în sens obiectiv, cât și în sens subiectiv. Calitatea acestuia de membru și angajat al instanței care este parte în litigiul care trebuie strămutat este o împrejurare obiectivă care creează impresia de parțialitate a aceluia judecător.</p> <p>Se arată că îndoielile referitoare la lipsa de imparțialitate a instanței subzistă indiferent de instanța din circumscripția curții de apel unde cauza ar putea fi strămutată. Motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea instanței chemate să judece cauza de fond sunt</p>

	<p>aceleași, iar ele se păstrează față de toate instanțele ierarhic inferioare curții de apel. Curtea de apel are un ascendent de tip administrativ și profesional față de toate instanțele din circumscripția sa și față de toți magistrații din cadrul acestor instanțe.</p> <p>În susținerea excepției se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 558/2014.</p>
Analiza criticilor de neconstituționalitate	
<p><i>Prin Decizia nr. 558/2014, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți.</i></p> <p><i>În circumstanțele cauzei, s-a ridicat problema de a stabili dacă motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului subzistă în fața tuturor instanțelor din circumscripția curții de apel la care va fi trimisă cauza spre judecare.</i></p> <p><i>Strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor.</i></p> <p><i>Aceasta constituie o garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil.</i></p> <p><i>Instanța supremă are competența de a soluționa numai cererile de strămutare întemeiate pe motive de siguranță publică, precum și cele care se referă la strămutarea cauzelor de la curțile de apel.</i></p> <p><i>Instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă este curtea de apel în circumscripția căreia se află instanța de la care se cere strămutarea procesului.</i></p> <p><i>În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel va trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa.</i></p> <p><i>Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, a calității părților ori a unor relații conflictuale locale.</i></p> <p><i>Imparțialitatea magistratului trebuie să fie apreciată într-un dublu sens: subiectiv și obiectiv.</i></p>	<p>Art. 21 alin. (3) și art. 124 alin. (2) din Constituție</p> <p>Curtea a reținut că prin Decizia nr. 558/2014, M. Of. nr. 897 din 10 decembrie 2014, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți.</p> <p>Curtea a reținut, în circumstanțele cauzei, să se ridice problema de a stabili dacă motivele de bănuială legitimă cu privire la imparțialitatea judecătorului subzistă în fața tuturor instanțelor din circumscripția curții de apel la care va fi trimisă cauza spre judecare, având în vedere faptul că persoana a cărei calitate reprezintă motivul cererii de strămutare, judecător la curtea de apel, poate avea un ascendent asupra judecătorilor fondului, tocmai din cauza poziției ierarhic superioare a instanței din care aceasta face parte.</p> <p>În continuare, a constatat că strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil. În ceea ce privește instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare, Curtea a reținut că în reglementarea procesual civilă anterioară aceasta era Înalta Curte de Casație și Justiție. În prezent, instanța supremă are competența de a soluționa numai cererile de strămutare întemeiate pe motive de siguranță publică, precum și cele care se referă la strămutarea cauzelor de la curțile de apel. În actuala reglementare procesual civilă, instanța competentă să soluționeze cererea de strămutare întemeiată pe motive de bănuială legitimă este curtea de apel în circumscripția căreia se află instanța de la care se cere strămutarea procesului, curtea de apel care, potrivit art. 145 C. proc. civ., în caz de admitere a cererii de strămutare, va trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din circumscripția sa. Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, a calității părților ori a unor relații conflictuale locale [art. 140 alin. (2) C. proc. civ.].</p> <p>De asemenea, reiterând jurisprudența sa, precum și pe cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, Curtea a arătat că imparțialitatea magistratului, ca garanție a dreptului la un proces echitabil, trebuie</p>

Imparțialitatea subiectivă se referă la convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume și este prezumată până la proba contrară.

Imparțialitatea obiectivă constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni relative la o eventuală lipsă de imparțialitate.

Normele legale criticate nu își ating scopul pentru care au fost edictate, respectiv nu sunt de natură a înlătura îndoielele cu privire la parțialitatea instanței de judecată.

În aprecierea imparțialității obiective, aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor.

Se încalcă principiul imparțialității justiției și, implicit, dreptul la un proces echitabil, în măsura în care motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece cauza.

Competența de soluționare a unor asemenea cereri de strămutare nu poate reveni curții de apel.

Strămutarea urmează să fie făcută din raza curții de apel de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Legiuitorul are sarcina de a reconfigura regulile de competență în materia strămutării, cu respectarea acestei decizii, și să creeze un mecanism apt să surmonteze deficiențele de aplicare a textelor criticate, eventual prin adaptarea, spre exemplu, a art. 127 C. proc. civ.

În urma Deciziei nr. 558/2014, legiuitorul nu a intervenit în sensul punerii de acord a dispozițiilor legale neconstituționale cu cerințele deciziei, prin

să fie apreciată într-un dublu sens: subiectiv și obiectiv. Demersul subiectiv tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita **imparțialitate subiectivă**, care este prezumată până la proba contrară. Demersul obiectiv are drept scop de a determina dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita **imparțialitate obiectivă**. Aprecierea obiectivă a imparțialității constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni relative la o eventuală lipsă de imparțialitate. Prin urmare, Curtea a reținut că în cauza respectivă este criticată imparțialitatea obiectivă a judecătorului, dată de calitatea reclamantului de judecător la curtea de apel, deci la o posibilă instanță de control judiciar.

Curtea a mai reținut că **normele legale criticate** nu își ating scopul pentru care au fost edictate, respectiv nu sunt de natură a înlătura îndoielele cu privire la parțialitatea instanței de judecată. De asemenea, Curtea a subliniat că, în aprecierea imparțialității obiective, **aparențele** au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor.

Curtea a concluzionat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. apar ca fiind neconstituționale, încalcând principiul imparțialității justiției cuprins în art. 124 alin. (2) și, implicit, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, **în măsura în care** motivul de bănuială legitimă se raportează la calitatea părții de judecător la curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care urmează să judece cauza. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, competența de soluționare a unor asemenea cereri de strămutare **nu poate reveni curții de apel**. De aceea, în situația dată, **strămutarea** urmează să fie făcută din raza curții de apel, noțiune cu aceeași finalitate și semnificație juridică cu cea „de la curtea de apel”, fiind astfel aplicabilă, *mutatis mutandis*, în această ipoteză, teza a doua a art. 142 alin. (1) C. proc. civ.

De asemenea, Curtea Constituțională a reținut că, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție, îi revine legiuitorului **sarcina** de a reconfigura regulile de competență în materia strămutării, în condițiile art. 122 C. proc. civ., cu respectarea deciziei anterioare, și să creeze un mecanism apt să surmonteze deficiențele de aplicare a art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ., eventual prin adaptarea, spre exemplu, a art. 127 C. proc. civ.

Curtea a observat că, în urma Deciziei nr. 558/2014, legiuitorul **nu a intervenit** în sensul punerii de acord a dispozițiilor legale neconstituționale cu cerințele deciziei, prin modificarea regulilor de

<p><i>modificarea regulilor de competență în materia strămutării, nici prin modificarea dispozițiilor art. 142 sau art. 145, și nici prin reconfigurarea art. 127 C. proc. civ.</i></p> <p><i>Autoarea excepției de neconstituționalitate a fost exclusă, prin decizia președintelui Curții de Apel Cluj, din profesia de grefier, pe care o exercita la Judecătoria Cluj.</i></p> <p><i>În contestația înregistrată pe rolul Tribunalului Cluj, s-a cerut strămutarea cauzei.</i></p> <p><i>Această cerere a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj.</i></p> <p><i>În prezenta cauză, ca și în precedentă, bănuiala legitimă se fundamentează pe calitatea părților, respectiv pe calitatea Curții de Apel Cluj de parte pârâtă în litigiu.</i></p> <p><i>Există elemente obiective care conduc în mod întemeiat la îndoieli cu privire la imparțialitatea instanței.</i></p> <p><i>Motivele de bănuială legitimă care au stat la baza măsurii strămutării vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel.</i></p> <p><i>Având în vedere circumstanțele cauzei, precum și faptul că imparțialitatea obiectivă a instanței ce judecă fondul nu poate fi asigurată din cauza calității de parte a curții de apel în circumscripția căreia funcționează, Curtea Constituțională a constatat că cele reținute în Decizia nr. 558/2014 se aplică mutatis mutandis și în prezenta cauză.</i></p> <p><i>Odată cu publicarea deciziei Curții Constituționale, legiuitorul are obligația de a pune de acord soluția legislativă criticată cu dispozițiile Constituției constatate a fi încălcate prin prezenta decizie.</i></p>	<p>competență în materia strămutării, nici prin modificarea dispozițiilor art. 142 sau art. 145, și nici prin reconfigurarea art. 127 C. proc. civ. În prezenta cauză, astfel cum a rezultat din actele dosarului, Curtea a observat că autoarea excepției de neconstituționalitate a fost exclusă, prin decizia președintelui Curții de Apel Cluj, din profesia de grefier, profesie pe care o exercita la Judecătoria Cluj. Împotriva acestei decizii a formulat contestație înregistrată pe rolul Tribunalului Cluj, ocazie cu care a cerut strămutarea cauzei, cerere înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj – Secția I civilă, motivată de faptul că judecarea contestației „nu va putea avea loc în condiții de obiectivitate la Tribunalul Cluj, ci dimpotrivă, calitatea părților și circumstanțele speciale ale cauzei constituie în speță motive de bănuială legitimă” care o îndreptătesc să se îndoiască de „imparțialitatea judecătorilor de la această instanță”.</p> <p>Așadar, având în vedere că în prezenta cauză, ca și în precedentă, bănuiala legitimă se fundamentează pe calitatea părților, respectiv pe calitatea Curții de Apel Cluj de parte pârâtă în litigiu, există elemente obiective care conduc în mod întemeiat la îndoieli cu privire la imparțialitatea instanței. Strămutarea la altă instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel nu este în toate cauzele suficientă pentru a înlătura motivele de bănuială legitimă care au stat la baza măsurii strămutării, ceea ce înseamnă că ele vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel.</p> <p>Având în vedere circumstanțele cauzei, precum și faptul că imparțialitatea obiectivă a instanței ce judecă fondul nu poate fi asigurată din cauza calității de parte a curții de apel în circumscripția căreia funcționează, Curtea Constituțională a constatat că cele reținute în Decizia nr. 558/2014 se aplică <i>mutatis mutandis</i> și în prezenta cauză.</p> <p>Totodată, în privința efectelor deciziilor Curții Constituționale, potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție, odată cu publicarea deciziei Curții Constituționale, legiuitorul are obligația de a pune de acord soluția legislativă criticată cu dispozițiile Constituției constatate a fi încălcate prin prezenta decizie, așadar, implicit, cu decizia Curții Constituționale, ale cărei considerente și dispozitiv sunt general obligatorii, și să procedeze, în consecință, la respectarea exigențelor constituționale.</p>
<p>Soluția pronunțată</p> <p><i>Neconstituționalitate</i></p>	<p>S-a dispus admiterea excepției de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi C. proc. civ. sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului.</p>

(Decizia nr. 169/2016, M. Of. nr. 353 din 9 mai 2016)